

VJBP

2013

Vlaams Jeugdbeleidsplan

Inhoudstafel

SD 1 De Vlaamse overheid betreft actief en kwaliteitsvol kinderen en jongeren bij beleidsbeslissingen en stimuleert anderen om hetzelfde te doen.	3
SD 2 Alle kinderen en jongeren hebben toegang tot goede jeuginformatie die hun keuzemogelijkheden en -processen versterkt.	6
SD 3 Het inzicht in kinderen en jongeren, hun leefwereld en hun toekomstvisie is systematisch verbeterd.	9
SD 4 Mensen en organisaties die werken met kinderen en jongeren beschikken over sterkere competenties om om te gaan met de groeiende diversiteit bij de jeugd.	12
SD 5 In de beleidskeuzes van de Vlaamse overheid wordt rekening gehouden met de effecten op (de gezondheid van) kinderen en jongeren van de huidige en de toekomstige generaties.	15
SD 6 Door een gecoördineerde aanpak nemen institutioneel geweld, kindermishandeling, pesten en zelfdoding af.	18
SD 7 Het aanbod in vrije tijd, onderwijs en welzijn, aangepast aan de noden van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, is uitgebreid.	22
SD 8 De ontwikkelingskansen van maatschappelijk kwetsbare kinderen jonger dan 6 jaar zijn verhoogd	25
SD 9 Kinderen en jongeren in steden kunnen zich beter ontplooiën	29
SD 10 Er zijn meer leeromgevingen kwaliteitsvol divers en inclusief.	32
SD 11 Kinderen en jongeren krijgen via Brede School maximaal kansen om zich in verschillende levensdomeinen volwaardig te ontplooiën en te participeren aan de samenleving.	35
SD 12 De mediawijsheid van kinderen en jongeren is versterkt.	37
SD 13 Alle jongeren krijgen kansen om in hun vrije tijd competenties te herkennen, te ontwikkelen en/of te laten erkennen.	40
SD 14 De positie van jongeren in het arbeidsproces is versterkt.	44
SD 15 De (zin voor) creativiteit, innovatie en ondernemen bij jongeren is vergroot.	48
SD 16 Meer kinderen en jongeren integreren kunst en cultuur in hun dagelijks leven.	51
SD 17 Jeugdcultuur krijgt meer ruimte en ondersteuning	55
SD 18 Er is meer kwaliteitsvolle, specifieke ruimte afgestemd op de noden van kinderen, jongeren en hun verenigingen.	59
SD 19 Het actorschap van kinderen en jongeren in de publieke ruimte neemt toe.	63
SD 20 Meer kinderen en jongeren groeien op in een gezonde en kwaliteitsvolle woning en woonomgeving.	66
SD 21 De regelgeving is vereenvoudigd en de administratieve last verlaagd, waardoor kinderen en jongeren zich gemakkelijker kunnen verenigen.	71
SD 22 Het opnemen van maatschappelijk engagement met betrekking tot kinderen en jongeren is verhoogd.	74
SD 23 De maatschappelijke waardering voor engagementen van kinderen en jongeren stijgt.	77
SD 24 We willen kinderen en jongeren stimuleren tot, en ondersteunen bij een duurzame levensstijl en een betrokkenheid bij mondiale thema's.	80

SD 1 De Vlaamse overheid betreft actief en kwaliteitsvol kinderen en jongeren bij beleidsbeslissingen en stimuleert anderen om hetzelfde te doen.

 8 4
 0

OD 1.1 Kennis en expertise over participatie van kinderen en jongeren in diverse structuren, instellingen en voorzieningen zijn gebundeld, ontsloten en worden verspreid. 4

OD 1.2 Duurzame methoden, experimenten en labs zijn gestimuleerd en ondersteund met het oog op het verhogen van de kwaliteit van beleidsparticipatie en het bereiken van alle kinderen en jongeren. 4

OD 1.3 De competenties van beleidsmedewerkers en verantwoordelijken zijn verhoogd in functie van een participatieve basishouding, duurzame participatieprojecten en de implementatie van de resultaten in beleidsprocessen 5

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 1 De Vlaamse overheid betreft actief en kwaliteitsvol kinderen en jongeren bij beleidsbeslissingen en stimuleert anderen om hetzelfde te doen.

SD 1 De Vlaamse overheid betreft actief en kwaliteitsvol kinderen en jongeren bij beleidsbeslissingen en stimuleert anderen om hetzelfde te doen.

 8 4 0

OD 1.1 Kennis en expertise over participatie van kinderen en jongeren in diverse structuren, instellingen en voorzieningen zijn gebundeld, ontsloten en worden verspreid.

 3 2 0

	status	actie	opmerking
	geel - kleine afwijking	Lokale beleidsparticipatiebarometer (Jeugd/Binnenlands bestuur/Studiedienst Vlaamse Regering)	In het kader van de stadsmonitor werd beslist om een kindfocus op te nemen. Dit gebeurt enerzijds een set van indicatoren over de kindvriendelijke stad op te nemen en anderzijds door een belevingsonderzoek bij kinderen uit te voeren. Bij beide zal aandacht zijn voor lokale beleidsparticipatie door kinderen.
	geel - aandacht	Oprichting van een netwerk beleidsparticipatie van kinderen en jongeren in Vlaanderen en Brussel (Jeugd)	Voor jeugdparticipatie zijn er op verschillende beleidsniveaus en binnen verschillende beleidsdomeinen tools ontwikkeld. Beleidsparticipatie is alvast een thema in de netwerkgroep onderzoek. Anderzijds besteden zowel het KeKi als het JOP aandacht aan beleidsparticipatie in hun respectievelijke databanken, waardoor de kennis over jeugdparticipatie systematisch ontsloten en verbeterd wordt. In de aanloop naar het nieuwe jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan buigt een beleidsdomeinoverschrijdende werkgroep zich over het thema, maar een netwerk beleidsparticipatie als dusdanig werd niet opgericht.
	groen - op schema	Betrokkenheid bij lokaal beleid (Departement Bestuurszaken) (zie ook OD 21.1)	De implementatie van het planlastendecreet werd in de loop van 2013 verder uitgerold.
	groen - op schema	Internationale profilering (Jeugd e.a.)	JINT zet jongeren in de kijker via de website www.gostrange.be , de facebookpagina 'Go Strange', een nieuwsbrief, en op verschillende informatiemomenten. Op 16 november 2013 werd de tweejaarlijkse 'Go Strange' beurs georganiseerd waar getuigenissen van jongeren een centrale plaats innamen in het programma.
	groen - op schema	Participatie op school stimuleren (Onderwijs i.s.m. Jeugd)	Het decreet houdende diverse maatregelen betreffende de rechtspositie van leerlingen in het basis- en secundair onderwijs en betreffende de participatie op school, werd op 31 januari een derde maal geagendeerd op de VlaReg. Dit decreet bevat uiteenlopende maatregelen, die samen met de andere reeds bestaande maatregelen tot een harmonisch geheel van rechten en plichten moeten leiden, zowel voor de onderwijsverstrekker als voor de betrokken personen (ouders en leerlingen). Concreet wordt er onder meer gefocust op het schoolreglement, beroepsprocedures tegen betwiste eindbeslissingen en definitieve uitsluitingen, rechten inzake informatie en communicatie, inspraak en inzage in gegevensmateriaal, waarin een persoonlijk belang schuilt.

OD 1.2 Duurzame methoden, experimenten en labs zijn gestimuleerd en ondersteund met het oog op het verhogen van de kwaliteit van beleidsparticipatie en het bereiken van alle kinderen en jongeren.

 2 1 0

	status	actie	opmerking
	geel - kleine afwijking	Kwaliteitskader (Jeugd)	Hierover werd gerapporteerd in het tussentijds rapport
	groen - op schema	Evaluatie samenwerking Vlaamse Jeugdraad en Minderhedenforum (Jeugd en Inburgering & Integratie)	Zowel in 2013 als in 2014 was er overleg tussen de Vlaamse Jeugdraad en het Minderhedenforum. De komende jaren wordt dit overleg gecontinueerd (zie operationele doelstelling 2.3 van de subsidieovereenkomst

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 1 De Vlaamse overheid betreft actief en kwaliteitsvol kinderen en jongeren bij beleidsbeslissingen en stimuleert anderen om hetzelfde te doen.

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Participatiedecreet in het onderwijs (Onderwijs)	<p>2014-2017 tussen het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen en De Ambrassade).</p> <p>Het decreet houdende diverse maatregelen betreffende de rechtspositie van leerlingen in het basis- en secundair onderwijs en betreffende de participatie op school, werd op 31 januari een derde maal geagendeerd op de VlaReg. Dit decreet bevat uiteenlopende maatregelen, die samen met de andere reeds bestaande maatregelen tot een harmonisch geheel van rechten en plichten moeten leiden, zowel voor de onderwijsverstrekker als voor de betrokken personen (ouders en leerlingen). Concreet wordt er onder meer gefocust op het schoolreglement, beroepsprocedures tegen betwiste eindbeslissingen en definitieve uitsluitingen, rechten inzake informatie en communicatie, inspraak en inzage in gegevensmateriaal, waarin een persoonlijk belang schuilt.</p>

OD 1.3 De competenties van beleidsmedewerkers en verantwoordelijken zijn verhoogd in functie van een participatieve basishouding, duurzame participatieprojecten en de implementatie van de resultaten in beleidsprocessen

 3
1 0

	status	actie	opmerking
	geel - kleine afwijking	Leren participeren (Jeugd)	<p>Er werd geen nulmeting uitgevoerd inzake het huidig aanbod en bereik van vorming en beleidsparticipatieprocessen. In 2014 pas kan in kaart worden gebracht welke verenigingen inzetten op deze modules.</p> <p>Demos kreeg de opdracht om zijn participatietrajecten ook te richten op het sociaal leren denken van kinderen en jongeren, gemeenschapsvorming, en op hen meer verantwoordelijkheid te geven zodat ze een actievere rol gaan opnemen in de samenleving. Bijzondere aandacht moet daarbij besteed worden aan het lokaal niveau. Ze hebben, in overleg met allerhande partners, het maatschappelijk debat rond participatie van kansengroepen aan het jeugdwerk verder verdiept en vernieuwd door systematisch initiatieven in het veld mee bekend te maken en de jeugdbewegingsmethodiek verder te ontsluiten.</p>
	groen - voltooid	Sensibilisering Europa	<p>Ongeveer 25 jongeren tussen de 16 en 26 jaar werken rond het thema 'sociale inclusie' als Jongerenambassadeur. Ze denken na over drempels die jongeren in de weg staan om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Via focusgesprekken en een online enquête gaan ze op zoek naar aanbevelingen om sociale uitsluiting tegen te gaan. Op het Kletske sociale inclusie van 16 november 2013 werd in discussie gegaan met beleidsmakers en experts.</p> <p>Twee jongerenvertegenwoordigers, begeleid en voorbereid door de Nationale Werkgroep, brachten de aanbevelingen in op de EU Youth Conferences van Dublin, Vilnius en Thessaloniki. De resultaten werden ook meegenomen in de omgevingsanalyse voor het JKP.</p> <p>Er wordt een nieuw project uitgewerkt door de Vlaamse Jeugdraad en de Nationale werkgroep rond het thema van een nieuwe cyclus van de gestructureerde dialoog.</p>
	groen - op schema	sensibilisering jeugdsector	<p>Decretale verankering (vanaf 1 januari 2013) van de ondersteuning door De Ambrassade aan de Vlaamse Jeugdraad.</p> <p>Verenigingen krijgen structurele subsidies om het participatief denken bij hun eigen medewerkers en hun doelgroep waarop ze zich richten verder te ontwikkelen.</p> <p>In de ontwikkelde competentieprofielen van animator, hoofdanimator en instructeur is het participatief denken meegenomen binnen de competentie "samenwerken".</p>
	groen - voltooid	Vlaamse consultatiecode (Bestuurszaken)	De Vlaamse consultatiecode werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

SD 2 Alle kinderen en jongeren hebben toegang tot goede jeuginformatie die hun keuzemogelijkheden en -processen versterkt.

 9 1 0

OD 2.1 Het informatieaanbod gericht naar kinderen en jongeren beantwoordt aan overeengekomen kwaliteitsprincipes en -criteria. 7

OD 2.2 Door samenwerking en coördinatie wordt doelgerichter ingezet op jeuginformatie. 7

OD 2.3 De deskundigheid over het toegankelijk maken van informatie bij beleidsmedewerkers en jeuginformatieverstrekking is verhoogd. 8

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 2 Alle kinderen en jongeren hebben toegang tot goede jeuginformatie die hun keuzemogelijkheden en -processen versterkt.

SD 2 Alle kinderen en jongeren hebben toegang tot goede jeuginformatie die hun keuzemogelijkheden en -processen versterkt. 9 1 0

OD 2.1 Het informatieaanbod gericht naar kinderen en jongeren beantwoordt aan overeengekomen kwaliteitsprincipes en -criteria. 2 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	kwaliteitskader (Jeugd/DAR-communicatie/Welzijn/Media)	Op 10 juni 2013 werd het kwaliteitslabel 'Trusty' gelanceerd door De Ambrassade. Trusty is bedoeld om kinderen en jongeren te helpen bij hun zoektocht naar juiste en betrouwbare informatie. Tegen eind 2013 mochten al 18 organisaties het label in ontvangst nemen. In februari 2014 zijn er 28 organisaties met het label. Een organisatie kan zich kandidaat stellen om het label te ontvangen. Na hun aanvraag wordt hun informatiebeleid door een commissie getoetst aan de 7 principes.
	groen - voltooid	Kwaliteitslabel (Jeugd/DAR-communicatie/Onderwijs/Welzijn)	Op 10 juni 2013 werd het kwaliteitslabel 'Trusty' gelanceerd door De Ambrassade. Trusty is bedoeld om kinderen en jongeren te helpen bij hun zoektocht naar de juiste en betrouwbare informatie. Tegen eind 2013 mochten al 18 organisaties het label in ontvangst nemen. In februari 2014 zijn er reeds 28 organisaties met het label. Een organisatie kan zich kandidaat stellen om het label te ontvangen. Na hun aanvraag wordt hun informatiebeleid door een commissie getoetst aan de 7 principes.

OD 2.2 Door samenwerking en coördinatie wordt doelgerichter ingezet op jeuginformatie. 3 1 0

	status	actie	opmerking
	geel - kleine afwijking	Experimenteren met peer-to-peer informatie (Jeugd)	De peer-to-peer informatie is een van de thema's die in 2013 door de commissie jeuginformatiebeleid als prioritair aandachtsveld werd vastgelegd. De uitvoering hiervan zal in 2014 plaatsvinden. In de jeugdwerksector was eerst 'In Petto vzw' actief in peer-to-peer informatie. Dit actieterein is door de fusieorganisatie 'Jong & Van Zin' als belangrijk weerhouden en opgenomen in hun subsidieovereenkomst.
	groen - op schema	Organisatie van informatiedagen (Onderwijs, Jeugd, Werk, Welzijn, Wonen)	In 2013 werkte De Ambrassade samen met het beleidsdomein onderwijs om het jeugdwerk en het jongereninformatiebeleid mee op te nemen in de SID INS. De aansturing gebeurde vanuit de commissie jeuginformatiebeleid van De Ambrassade.
	groen - op schema	Uitbouw van een netwerk jeuginformatie (alle beleidsdomeinen)	Vanaf 2013 werd een Commissie Jeuginformatie opgericht binnen de schoot van De Ambrassade. De commissie is de plaats waar het jeuginformatiebeleid wordt uitgebouwd en opgevolgd. Ze is breed samengesteld (jeuginformatieorganisaties, experts op het vlak van kinderrechten, welzijn, overheid, onderwijs, media en cultuur) en bouwt mee aan de regiefunctie van De Ambrassade op het vlak van jeuginformatie. De Commissie Jeuginformatie heeft volgende doelstellingen: het ontwikkelen van een visie op jeuginformatie en het beïnvloeden van het beleid rond jeuginformatie, samen met de andere jeuginformatieactoren. De commissie komt 4 maal per jaar samen.
	groen - op schema	Verhogen van efficiëntie en effectiviteit jeuginformatieproducten en -kanalen (Jeugd)	In maart 2013 werd de nieuwe editie van de Jongeregids gelanceerd. Jongeregids.be omvat drie informatieve gidsen en bijhorende websites en wil kinderen, tieners en jongeren correct informeren en wegwijs maken in het groot informatieaanbod. De gedrukte gidsen worden verspreid via de scholen, lokale jeugddiensten, jongereninformatiepunten en jongerenadviescentra. Op 10 juni 2013 werd het kwaliteitslabel 'Trusty' gelanceerd. Trusty is bedoeld om kinderen en jongeren te helpen bij hun zoektocht naar juiste en betrouwbare informatie. Eind februari 2014 mochten al 28 organisaties

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 2 Alle kinderen en jongeren hebben toegang tot goede jeuginformatie die hun keuzemogelijkheden en -processen versterkt.

status	actie	opmerking
		het label in ontvangst nemen. In 2013 werd de website 'jeuginfotheek.be' verder ontwikkeld als het referentiepunt voor alle info over jeuginformatie.

OD 2.3 De deskundigheid over het toegankelijk maken van informatie bij beleidsmedewerkers en jeuginformatieverstrekkers is verhoogd.

status	actie	opmerking
 groen - op schema	Competenties lokale besturen versterken op vlak van jeuginformatie (Jeugd/ Binnenlandse Zaken)	VVJ vulde de vorming in op volgende manier: -Vormingssessie op 29 mei met als doelstelling: informatie vanuit de gemeente binnen een goed communicatiebeleid voor de doelgroepen brengen. Competenties verhogen op het gebied van informatie overbrengen naar kinderen. -Vormingssessie op 31 mei met als doelstelling: aandacht voor bijzondere doelgroepen binnen het communicatiebeleid. Competenties verhogen op het gebied van het communicatiebeleid voor bijzondere doelgroepen: armoede, personen met een handicap, ... a.d.h.v. een checklist. -Trainingsdag, op 12 maart 2013, rond communicatie, in de opleiding jeugdconsulent. Doelstelling: hoe breng je informatie en communicatie tot bij je doelgroep? Welke vaardigheden heb je ervoor nodig?
 groen - op schema	Informatie toegankelijker maken (Jeugd, Gelijke Kansen, Armoede)	In maart 2013 werd de nieuwe editie van de tweejaarlijkse Jongerengids gelanceerd. Jongerengids.be omvat drie informatieve gidsen en bijhorende websites, en wil kinderen, tieners en jongeren correct informeren en wegwijs maken in het grote informatieaanbod. De gidsen, gedrukt op 425.000 exemplaren worden verspreid via de scholen, lokale jeugddiensten, jongereninformatiepunten en jongerenadviescentra. Op 10 oktober startte de opleiding 'jeuginformatiewerker'. Tijdens de opleiding jeuginformatie leren jeugdwerkers hoe je kinderen en jongeren op een kwaliteitsvolle manier kan informeren. De vorming bestaat uit 3 vormingsdagen en 1 intervisiedag.
 groen - op schema	Kennis jeuginformatie versterken (Jeugd)	In de schoot van De Ambrassade is de commissie jeuginformatiebeleid opgestart in 2013. De commissie is beleidsdomein overschrijdend samengesteld met vertegenwoordigers uit welzijn - jeugd - onderwijs - cultuur - kinderrechten en media. De commissie is in 2013 zes keer samengekomen. In 2013 werd de website jeuginfotheek.be verder ontwikkeld als referentiepunt voor alle info over jeuginformatie.
 groen - op schema	Vorming, intervisie en opleiding (Jeugd) (Zie acties onder OD1.3)	De Ambrassade verzorgt het VTO aanbod voor het jeuginformatiebeleid. In 2013 organiseerde De Ambrassade 4 vormingsdagen voor informatiewerkers en drie intervisiemomenten. Op 10 oktober 2013 startte de opleiding 'jeuginformatiewerker'. Tijdens de opleiding jeuginformatie leren jeugdwerkers hoe je kinderen en jongeren op een kwaliteitsvolle manier kan informeren.

SD 3 Het inzicht in kinderen en jongeren, hun leefwereld en hun toekomstvisie is systematisch verbeterd.

 7 3 0

OD 3.1 Leemtes in kennis over kinderen en jongeren zijn opgespoord en ingevuld met gericht onderzoek.	10
OD 3.2 De toekomst van kinderen en jongeren en hun visie daarop is een aandachtspunt voor onderzoek.	10
OD 3.3 Er is een doeltreffende ontsluiting en verspreiding van de beschikbare kennis over kinderen, jongeren, hun leefwereld en hun toekomstvisie.	10

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 3 Het inzicht in kinderen en jongeren, hun leefwereld en hun toekomstvisie is systematisch verbeterd.

SD 3 Het inzicht in kinderen en jongeren, hun leefwereld en hun toekomstvisie is systematisch verbeterd.

 7 3 0

OD 3.1 Leemtes in kennis over kinderen en jongeren zijn opgespoord en ingevuld met gericht onderzoek.

 1 1 0

	status	actie	opmerking
	geel - kleine afwijking	Tijdsbestedingsonderzoek bij kinderen (Studiedienst Vlaamse Regering i.s.m. andere actoren)	Tijdsbestedingsonderzoek zou een interessante meerwaarde kunnen vormen op het materiaal dat we nu hebben over de leefwereld van kinderen en jongeren. Er is momenteel echter onvoldoende expertise in dit domein, waardoor een dergelijk onderzoek moet voorafgegaan worden door een tijdsbestedingsonderzoek. Momenteel bekijkt het JOP of ze binnen hun korte termijn opdracht dit onderzoek zouden kunnen opnemen. In 2014 werd wel een onderzoek van 'Uit De Marge' gepresenteerd over 'kwetsbare vrije tijd'. De Kinderrechtencoalitie op haar beurt presenteerde een studie over de impact van de crisis op kinderen en jongeren.
	groen - voltooid	Oprichten van een stuur- of netwerkgroep onderzoek kinderen en jongeren (Jeugd)	De netwerkgroep brengt twee keer per jaar onderzoekers, beleidsmakers en actoren uit het middenveld samen die onderzoek voeren naar kinderen en jongeren. Er wordt informatie uitgewisseld over lopende en afgeronde onderzoeken. Daarnaast worden er ook telkens één of twee presentaties gegeven rond een bepaald thema om verder expertise uit te wisselen.

OD 3.2 De toekomst van kinderen en jongeren en hun visie daarop is een aandachtspunt voor onderzoek.

 2 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Congres toekomstbeelden (Jeugd)	De Ambrassade werkte een heel jaar aan wat intussen het Inhoudelijk Kompas heet. Minder dan een toekomstcongres wil De Ambrassade op zoek gaan naar hoe zij de volgende acht jaar een positieve impact willen hebben op de levenskwaliteit van kinderen en jongeren in Vlaanderen. Op 4 april 2014 ging het traject van start met een uitgebreid netwerkmoment. Intussen organiseerde de afdeling Jeugd met het oog op het volgend Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP) een groteprioriteitendebat op 20 september 2013 in Leuven. Daarbij werden jongeren, het jeugdige middenveld en stakeholders uit de samenleving bij elkaar gebracht om de belangrijkste uitdagingen rond jeugdbeleid voor de volgende 5 jaar te bepalen.
	groen - op schema	Tegen eind 2011 beschikt elk beleidsdomein over toekomstprojecties met betrekking tot kinderen en jongeren (Studiedienst Vlaamse Regering).	Zoals voorzien is de actualisatie van de projecties inmiddels opgestart. De resultaten worden verwacht tegen eind 2014. Dit is wat sneller dan aanvankelijk aangegeven.

OD 3.3 Er is een doeltreffende ontsluiting en verspreiding van de beschikbare kennis over kinderen, jongeren, hun leefwereld en hun toekomstvisie.

 4 2 0

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 3 Het inzicht in kinderen en jongeren, hun leefwereld en hun toekomstvisie is systematisch verbeterd.

	status	actie	opmerking
	geel - kleine afwijking	Genuanceerde beeldvorming (Jeugd)	Er zijn afspraken over het opnemen van jongeren in de expertendatabank. Relevante jongeren en organisaties zullen in de loop van 2014 worden toegevoegd aan de databank.
	geel - aandacht	Ontwikkeling datafiche(s)	Door enkele nieuwe ontwikkelingen besliste de afdeling jeugd een aantal processen beter op elkaar af te stellen. Zo hadden ze, na het goedkeuren van het Vlaams Actieplan Kinderrechten, de ambitie om een Kinderrechtenmonitor te ontwikkelen. Daarnaast lanceerde ze de nieuwsbrief 'Jong Geleerd'. Deze ontwikkelingen werden als overlappend met de datafiche gezien. De ontwikkeling van indicatoren voor de kinderrechtenmonitor en het ontwikkelen van indicatoren voor een datafiche over kinderen en jongeren lopen immers voor een deel parallel. Bovendien werd in de nieuwsbrief 'Jong Geleerd' een overzicht voorzien van relevante bronnen voor cijfers met betrekking tot kinderen en jongeren. De kinderrechtenmonitor zal in de loop van het voorjaar 2014 voorgesteld worden. De nieuwsbrief 'Jong Geleerd' wordt twee maal per jaar gepubliceerd door de afdeling Jeugd.
	groen - voltooid	Afstemming werking JOP, Keki en administratie Jeugd (Jeugd).	De afspraken rond de databanken worden verder nageleefd, de besturen van Keki en JOP overleggen op regelmatige basis. De informatie van Keki en JOP wordt ontsloten in de nieuwsbrief die 2 maal per jaar verschijnt.
	groen - op schema	Belang van ouders (Gezin & Jeugd)	Uit het Infoscan onderzoek van VIPJeugd (nu Ambrassade) blijkt duidelijk het belang van ouders als eerste informatiebron voor kinderen (8-11jaar) en als tweede informatiebron voor tieners (12-15) en jongeren (16+). Ook de afdeling Jeugd zelf werkt aan een onderzoeksproject rond ouders en jeugdwerk. Met de Gezinsbond wordt op gepaste tijdstippen samengewerkt.
	groen - voltooid	Nieuwsbrief onderzoek (Jeugd)	De nieuwsbrief 'jong geleerd' verschijnt twee maal per jaar en brengt een overzicht van onderzoek en data over kinderen, jongeren, jeugdwerk, kinderrechten en jeugdbeleid.
	groen - voltooid	Website onderzoek (Jeugd)	Informatie over onderzoeken waar de afdeling Jeugd opdracht voor geeft, wordt op regelmatige basis geactualiseerd. De nieuwsbrieven 'jong geleerd' zijn ook raadpleegbaar op de website.

SD 4 Mensen en organisaties die werken met kinderen en jongeren beschikken over sterkere competenties om om te gaan met de groeiende diversiteit bij de jeugd.

 8 0
 1

OD 4.1 De diversiteitscompetenties van de ambtenaren en beleidsmensen die beleid met betrekking tot kinderen en jongeren voorbereiden en uitvoeren, zijn versterkt.	13
OD 4.2 Modellen voor organisaties en instellingen in de verschillende sectoren om om te gaan met diversiteit zijn ontwikkeld	13
OD 4.3 Zowel in de basisvorming als in de nascholingstrajecten van personen die werken met kinderen en jongeren, zijn modules voorzien om beter te kunnen omgaan met een diversiteit aan kinderen en jongeren.	14
OD 4.4 De Vlaamse overheid voert een structureel beleid ter ontwikkeling van het jeugdwerk voor en door allochtone jongeren.	14

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 4 Mensen en organisaties die werken met kinderen en jongeren beschikken over sterkere competenties om om te gaan met de groeiende diversiteit bij de jeugd.

SD 4 Mensen en organisaties die werken met kinderen en jongeren beschikken over sterkere competenties om om te gaan met de groeiende diversiteit bij de jeugd.

 8 0
 1

OD 4.1 De diversiteitscompetenties van de ambtenaren en beleidsmensen die beleid met betrekking tot kinderen en jongeren voorbereiden en uitvoeren, zijn versterkt.

 0 0
 1

status	actie	opmerking
 rood - ernstige afwijking	Vorming voor ambtenaren (Bestuurszaken i.s.m. expertise in andere beleidsdomeinen en -velden)	<p>De samenwerking tussen het Agentschap voor Overheidspersoneel en de experts uit de verschillende beleidsdomeinen die beleid voorbereiden m.b.t. kinderen en jongeren werd niet opgestart omwille van andere prioriteiten.</p> <p>Tot nog toe zijn hierrond geen overkoepelende opleidingen voorzien. AgO wil dit verder bekijken samen met de dienst Emancipatiezaken binnen het departement Bestuurszaken.</p> <p>Binnen de Vlaamse overheid zijn er wel reeds specifieke initiatieven op dit vlak, van entiteiten die beleidsmatig bezig zijn met het thema 'het kind'. Zo biedt bijvoorbeeld Kind & Gezin verschillende leervormen aan voor eigen ambtenaren rond het versterken van diversiteitscompetenties m.b.t. kinderen en jongeren (http://www.kindengezin.be/over-kind-en-gezin/missie-en-waarden/diversiteit-en-kinderrechten/).</p>

OD 4.2 Modellen voor organisaties en instellingen in de verschillende sectoren om om te gaan met diversiteit zijn ontwikkeld

 2 0 0

status	actie	opmerking
 groen - op schema	Diversiteit in de sportwereld (Sport)	<p>In 2013 werden volgende initiatieven genomen voor de praktijkgerichte ondersteuning in het kader van de beleidsprioriteit over aandacht voor kansengroepen in het decreet Lokaal Sportbeleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 8-tal interviews rond de opmaak van het meerjarenplan van gemeenten, met aandacht voor de Vlaamse Beleidsprioriteiten Sport. - opstellen inspiratiefiche met mogelijke acties voor de beleidsprioriteit 4(kansengroepen) en verspreiding via www.mijnsportbeleid.be. - ondersteuning op maat (10-tal sportdiensten) over het thema kansengroepen in functie van beleidsprioriteit 4. - workshops of voordrachten over sport en kansengroepen op diverse vormingsmomenten (ISB-congres, jaarvergadering ISB-West-Vlaanderen, ...) - ontwikkeling van een toolbox/spel rond sport voor kansengroepen <p>Deze praktijkgerichte ondersteuning wordt in 2014 verdergezet.</p>
 groen - op schema	Toegankelijkheid nieuwe Vlamingen (alle betrokken domeinen).	<p>Dit is lopend beleid, dat gevoerd wordt via de integratiecentra, het Kruispunt Migratie-Integratie en steden en gemeenten die een subsidie ontvangen voor het voeren van een lokaal integratiebeleid. In 2013 kwamen 58 steden en gemeenten in aanmerking voor het verkrijgen van een lokale integratiesubsidie. Vanaf 2014 maakt lokaal integratiebeleid onderdeel uit van de strategische meerjarenplanning en hangt de verdere subsidiëring dus af van het tegemoetkomen aan de hieraan verbonden vereisten.</p>

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 4 Mensen en organisaties die werken met kinderen en jongeren beschikken over sterkere competenties om om te gaan met de groeiende diversiteit bij de jeugd.

OD 4.3 Zowel in de basisvorming als in de nascholingstrajecten van personen die werken met kinderen en jongeren, zijn modules voorzien om beter te kunnen omgaan met een diversiteit aan kinderen en jongeren.

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Diversiteit in kadervorming (Jeugd).	De competentieprofielen die werden opgemaakt n.a.v. de herziening van de kadervorming werden in 2013 voorgelegd aan het platform diversiteit van De Ambrassade. De opmerkingen werden meegenomen bij het verder uitwerken van die competentieprofielen.
	groen - voltooid	Hogescholen en universiteiten sensibiliseren (Onderwijs)	Diversiteitsprojecten die in de schoot van een expertisenetwerk of een regionaal platform op experimentele basis de instroom, doorstroom en uitstroom van doelgroepen in de lerarenopleidingen bevorderen. De doelgroepen zijn hier "alle bevolkingsgroepen die onevenredig participeren in de lerarenopleidingen, in het bijzonder studenten van allochtone afkomst, studenten afkomstig uit milieus met een laag sociaal-economische status en studenten met functiebeperkingen."
	groen - op schema	Informatie over gender en seksuele diversiteit voor scholen en jeugdwerk (Gelijke kansen)	Sinds september 2012 is een gedetacheerde leerkracht aan het werk rond dit thema. Ondertussen werd een pakket hierover verspreid en is de voorbereiding van de proeftuinen in uitvoering.
	groen - voltooid	Nascholing leerkrachten (Onderwijs).	Leerkrachten en directies hebben niet alleen competenties nodig om op de gepaste manier om te gaan met de diversiteit op school en in hun klaslokaal. Ze hebben ook competenties nodig om die diversiteit in hun klaslokaal te gebruiken, om meer gelijke kansen te creëren voor al hun leerlingen, en om hun leerlingen te ondersteunen in het verwerven van competenties die ze nodig hebben om adequaat te functioneren in een diverse omgeving. In totaal zijn er 4 nascholingsprojecten rond diversiteit die lopen tijdens het schooljaar '13-'14 .

OD 4.4 De Vlaamse overheid voert een structureel beleid ter ontwikkeling van het jeugdwerk voor en door allochtone jongeren.

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Netwerken en ondersteuningsstructuren (Jeugd)	Vzw PAJ werd in 2012 via een facultatieve toelage gesubsidieerd met de bedoeling om op termijn te kunnen groeien naar een landelijk georganiseerde jeugdvereniging. Daarnaast kregen zij ook een projectsubsidie om, in samenwerking met andere jeugdverenigingen, het jeugdwerkmodel uit te werken specifiek gericht naar allochtone jeugdverenigingen. Vanaf 2014 worden ze structureel gesubsidieerd op basis van hun beleidsnota.
	groen - voltooid	Stimulering van de lokale beleidsaandacht voor deze vormen van jeugdwerk. (Jeugd)	De opmaak van het cijferboek wordt opgestart in 2014. Verschillende vormen van jeugdwerk worden in kaart gebracht, waaronder ook de zelforganisaties. Het budget voor prioriteit 2 binnen het lokale jeugdbeleid (participatie van kansengroepen aan het jeugdwerk verhogen), stijgt fors. Verschillende vormen van jeugdwerk kunnen hierdoor extra ondersteund worden vanaf 2014. Bij de vorming rond deze prioriteit wordt ook aandacht besteed aan zelforganisaties.

SD 5 In de beleidskeuzes van de Vlaamse overheid wordt rekening gehouden met de effecten op (de gezondheid van) kinderen en jongeren van de huidige en de toekomstige generaties.

OD 5.1 Meer beleidsmakers zijn gesensibiliseerd over de impact van hun beleid op de lichamelijke en geestelijke gezondheid van kinderen en jongeren.	16
OD 5.2 De Vlaamse overheid ontwikkelt verder zijn instrumentarium om de impact van beleidsmaatregelen op de gezondheid van kinderen en jongeren als mede-uitgangspunt te gebruiken.	16
OD 5.3 Via een groot inspraakmoment rond gezondheid verhogen we de aandacht voor participatie van kinderen en jongeren in het beslissingsproces rond gezondheidsbeleid.	16
OD 5.4 Preventief zorg dragen voor de gezondheid van kinderen en jongeren	17

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 5 In de beleidskeuzes van de Vlaamse overheid wordt rekening gehouden met de effecten op (de gezondheid van) kinderen en jongeren van de huidige en de toekomstige generaties.

SD 5 In de beleidskeuzes van de Vlaamse overheid wordt rekening gehouden met de effecten op (de gezondheid van) kinderen en jongeren van de huidige en de toekomstige generaties.

 8 0
 0

OD 5.1 Meer beleidsmakers zijn gesensibiliseerd over de impact van hun beleid op de lichamelijke en geestelijke gezondheid van kinderen en jongeren.

 1 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Debat medicalisering kinderen en jongeren (Volksgezondheid).	In 2011 stelde de Gezinsbond in haar belevingsonderzoek 'Focus op kinderen met een etiketje' vast dat een diagnose/label/etiket vaak noodzakelijk is om de gepaste zorg voor kinderen te verkrijgen. Mede naar aanleiding van die vaststelling organiseerde de VCLB-koepel op 22 november 2013 de studiedag 'What's in a name', waar de vrije CLB's het engagement uitspraken om resoluut de kaart te trekken van zorg op basis van onderwijsbehoeften (handelingsgerichte diagnostiek). Met dit engagement willen de vrije CLB's af van een systeem waarbij zorg enkel en alleen op basis van labels of stoornissen zou geboden worden. In februari 2014 gaf de VlaReg haar goedkeuring voor de oprichting van het Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek. Dat centrum moet in Vlaanderen een betekenisvolle verbetering van de kwaliteit van diagnostiek bij kinderen, jongeren en gezinnen realiseren. Ook dit moet leiden tot een meer handelingsgerichte diagnostiek.

OD 5.2 De Vlaamse overheid ontwikkelt verder zijn instrumentarium om de impact van beleidsmaatregelen op de gezondheid van kinderen en jongeren als mede-uitgangspunt te gebruiken.

 3 0
 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Impact meten (Jeugd i.s.m. Volksgezondheid)	De focus op (volks)gezondheid werd expliciet meegenomen in het kader van de sociale pijler van de Quick Scan Duurzame Ontwikkeling. In de handleiding bij de quick scan wordt het verband gelegd met de ecologische pijler en met de doelgroep 'mensen in armoede'. We verwijzen voor deze actie ook graag naar de rapportage voor het VAK
	groen - op schema	JoKER: vorming in teken van gezondheid (Jeugd)	De aandacht voor gezondheid (songelijkheid) wordt opgenomen door het Agentschap Zorg en Gezondheid in het kader van hun medewerking aan Interministeriële Conferentie Gezondheid. Health impact assessment (HIA) is één van de voorgestelde instrumenten en kwam aan bod op de beleidsdialoog 'Health in All Policies' op 26/02/13 en de tweedaagse rond HIA op 9-10/01/14 waarop verschillende Vlaamse entiteiten aanwezig waren. Op basis van de hervorming van de RIA en implicaties voor JoKER (zie VAK OD 3.1) wordt onderzocht hoe de JoKER-handleiding best wordt aangepast. Daarbij zal bekeken worden hoe gezondheidsongelijkheid ook aan bod kan komen. Gezondheid kreeg zijn plaats al in de Quick Scan Duurzame Ontwikkeling en de bijhorende handleiding.
	groen - voltooid	Sociale impactanalyse (Bestuurszaken)	Voor de rapportage over deze actie verwijzen we graag naar operationele doelstelling 1.3 van het VAK.

OD 5.3 Via een groot inspraakmoment rond gezondheid verhogen we de aandacht voor participatie van kinderen en jongeren in het beslissingsproces rond gezondheidsbeleid.

 2 0
 0

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 5 In de beleidskeuzes van de Vlaamse overheid wordt rekening gehouden met de effecten op (de gezondheid van) kinderen en jongeren van de huidige en de toekomstige generaties.

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Gezondheid in het Jongerenpact (Jeugd i.s.m. Volksgezondheid)	Ook na het Jongerenpacttraject blijft gezondheid een belangrijk aspect. De stakeholders op het Groteprioriteitendebat (met daarbij een flink aantal jongeren) bepaalden dat psychisch en sociaal welbevinden een belangrijke uitdaging vormt. Die uitdaging wordt nu uitgewerkt en omgezet in een doelstelling voor het volgende jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP).
	groen - op schema	Sensibilisering kinderen en jongeren (Volksgezondheid)	2 partnerorganisaties, VIGEZ en Eetexpert ontwikkelden methodieken waarbij ook intermediair naar kinderen en jongeren wordt gewerkt. Projecten: EU-Schoolfruit (met Landbouw) en recurrent; E-educatie van opvoedingsvaardigheden voor gezondheid, leefstijl en risicodrag (wordt geïntegreerd in de website gezondopvoeden.be) door UGent (2011-2014); Ontbijt je fit door Gezinsbond (2011-2014); Actieve kinderopvang door Vigez (2013-2015); Promotie borstvoeding door VZW De Bakermat (2011-2015); Voedings- en bewegingsbeleid secundaire scholen door Vigez (2011-2013); Weet en eet gezond door TIEVO (2011-2013).

OD 5.4 Preventief zorg dragen voor de gezondheid van kinderen en jongeren

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Referentiekader uitwerken voor kinderen en jongeren voor wat betreft medisch en ethisch verantwoorde sportbeoefening (Sport).	I.h.k.v. het decreet Medisch en Ethisch Verantwoord Sporten dienen de sportfederaties samen met hun clubs een beleid te voeren rond ethiek, waaronder de keuze voor de rechten van het kind en de Panathlonverklaring. In het nieuwe decreet Gezond en Ethisch Sporten van 20/12/2013 werd een belangrijke horizontale clausule inzake de minderjarige opgenomen: 'Elke sportorganisatie heeft de maatschappelijke opdracht om bij te dragen aan de ontwikkeling van een sportklimaat waarbij rekening wordt gehouden met de leeftijd, de draagkracht, de behoeften en de mogelijkheden van de minderjarige sporter, onder meer door de organisatie en de werking van participatiestructuren voor minderjarigen te bevorderen en te ondersteunen.' Informatie over gezond sporten moet op maat van de jongere zijn. ICES vzw wordt ondersteund om de brede sportwereld te stimuleren tot een ethische bewustwording, met inbegrip van initiatieven rond de lichamelijke en seksuele integriteit van jongeren (www.sportmetgrenzen.be).
	groen - op schema	Sensibilisering rond muziekgerelateerde gehoorschade (Welzijn, Jeugd)	Zwaartepunt van deze actie was in de periode tussen 2010-2012. In 2013 is er vanuit de overheid geen (vervolg) campagne gehoorschade geweest. Ook voor 2014 is dit niet gepland. Vanuit de jeugdsector is wel blijvend aandacht gegaan naar dit thema, onder meer via de promotie van de 'help ze niet naar de tuut' campagne van LNE. (www.helpzenietnaardetuut.be).

SD 6 Door een gecoördineerde aanpak nemen institutioneel geweld, kindermishandeling, pesten en zelfdoding af.

 10 1 0

OD 6.1 De situatie van jongeren in voorzieningen (gehandicaptenzorg, internaten, jeugdzorg...) wordt verder in overeenstemming gebracht met de internationale verplichtingen.	19
OD 6.2 Een actieplan om het pesten van kinderen en jongeren te verminderen wordt door de betrokken ministers opgesteld en onderschreven.	20
OD 6.3 Via een op te richten Vlaams Forum kindermishandeling bespreken de verschillende partners, betrokken bij de bestrijding van kindermishandeling, cijfers, aanpak en knelpunten.	20
OD 6.4 Jeugd, en onderwijs-actoren werken mee aan het zelfdodingspreventiebeleid.	20

SD 6 Door een gecoördineerde aanpak nemen institutioneel geweld, kindermishandeling, pesten en zelfdoding af.

 10 1 0

OD 6.1 De situatie van jongeren in voorzieningen (gehandicaptenzorg, internaten, jeugdzorg...) wordt verder in overeenstemming gebracht met de internationale verplichtingen.

 4 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Oprichten Vlaams Forum kindermishandeling (Welzijn)	<p>In uitvoering van het protocol kindermishandeling werd het Vlaams Forum Kindermishandeling opgericht via een samenwerkingsakkoord dat in januari 2011 werd afgesloten tussen de minister van Welzijn en de minister van Justitie.</p> <p>In het kader van haar mandaat zal het VFK in 2014 een advies formuleren aan de betrokken ministers in het kader van de evaluatie van lokale samenwerkingsprojecten hulpverlening - politie en justitie (cfr. protocol van moed, CO3,...).</p> <p>Het Vlaams Forum Kindermishandeling (VFK) bestaat uit actoren van welzijn, politie en justitie. Sinds september 2012 werd het VFK uitgebreid met actoren vanuit de sectoren sport, onderwijs en jeugd.</p> <p>Het VFK werkte recent aan een actualisering van zowel het protocol als het stappenplan kindermishandeling. Een nieuwe protocol en aangepast stappenplan kindermishandeling ligt momenteel ter ondertekening bij de Vlaamse minister van Welzijn en de Federale ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken.</p>
	groen - op schema	Optimalisatie decreet rechtpositie (Welzijn)	<p>In het kader van de vorming 'decreet rechtpositie' was een studiedag gepland over 'menswaardige behandeling', die voorlopig werd uitgesteld wegens de noodzakelijke aandacht voor de implementatie en voorbereiding voor het nieuw decreet Integrale Jeugdhulp.</p> <p>Na de stemming van het decreet Integrale Jeugdhulp, is er gestart met een vergelijking en afstemming van beide decreten. De brochures, over het decreet rechtpositie van de minderjarige, werden aangepast aan de inhoud van het nieuw decreet Integrale Jeugdhulp.</p>
	groen - voltooid	Uitgeschreven agressiebeleid in elke voorziening (Welzijn)	<p>Sinds 2013 beschikt elke regio van het Verwijzersbeleid over een uitgeschreven draaiboek voor agressiebeleid binnen de eigen dienstverlening. Bovendien werd binnen elke regio Verwijzersbeleid een aanspreekpunt aangeduid voor het agressiebeleid.</p> <p>Deze aanspreekpunten agressiebeleid worden regelmatig uitgenodigd voor intervisie en vorming inzake agressiebeleid.</p> <p>In 2013 vond het eerste jaarlijkse rapportage plaats rond grensoverschrijdend gedrag bij het centraal meldpunt, ingericht door het VAPH.</p> <p>Een derde groep van 160 personeelsleden volgde de tweedaagse opleiding LSCI.</p> <p>Het uitvoeringsbesluit bij het kwaliteitsdecreet van 2003, voorziet als nieuwe erkenningsvoorwaarde, dat elke voorziening een geschreven referentiekader voor grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van de gebruikers ontwikkelt. Het uitvoeringsbesluit is sinds 1/1/2014 in voege.</p>
	groen - op schema	Vorming (Welzijn)	<p>Wat de vorming betreft, werd voor alle medewerkers in de jeugdhulpvoorzieningen een aanbod vorming en deskundigheidsbevordering in het omgaan met verontrustende situaties, uitgewerkt (2011-2014). De opzet is ambitieus: alle professionelen in de jeugdhulp in Vlaanderen bereiken en hen ondersteunen in het adequaat en respectvol omgaan met situaties waarin de integriteit van minderjarigen bedreigd wordt. De vorming wil drie doelstellingen bereiken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het informeren en verdiepen van de kennis, inzichten en competenties van individuele hulpverleners, het middenkader en de directies - samenwerking stimuleren tussen voorzieningen - hulpverleners sensibiliseren voor het belang van het participatief omgaan met minderjarigen en ouders in de context van maatschappelijke noodzaak. <p>De aanspreekpunten agressiebeleid worden regelmatig uitgenodigd voor intervisie en vorming inzake</p>

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 6 Door een gecoördineerde aanpak nemen institutioneel geweld, kindermishandeling, pesten en zelfdoding af.

status	actie	opmerking
		agressiebeleid. Een derde groep van 160 personeelsleden volgde de tweedaagse opleiding LSCI.

OD 6.2 Een actieplan om het pesten van kinderen en jongeren te verminderen wordt door de betrokken ministers opgesteld en onderschreven.

status	actie	opmerking
geel - kleine afwijking	Actieplan tegen pesten	Weliswaar is er geen gecoördineerd actieplan om pesten tegen te gaan, dat is onderschreven door verschillende ministers, maar binnen het Vlaams Forum Kindermishandeling werd ervoor gekozen om verschillende vormen van geweld te bespreken, en werd er prioriteit gegeven aan het tegengaan van seksueel misbruik. Het gecoördineerd plan is dus niet afgevoerd, eerder uitgesteld.

OD 6.3 Via een op te richten Vlaams Forum kindermishandeling bespreken de verschillende partners, betrokken bij de bestrijding van kindermishandeling, cijfers, aanpak en knelpunten.

status	actie	opmerking
groen - op schema	Opvolging aanbevelingen rapport Adriaenssens (Jeugd)	Hierover wordt uitgebreid rapporteerd in het VAK-rapport, met name onder operationale doelstelling 4.1.
groen - voltooid	Opvolging aanbevelingen rapport Adriaenssens (Onderwijs & Vorming)	In het verlengde van de engagementsverklaring, ter bescherming van de seksuele integriteit in het onderwijs, werd er in 2013 samen met Sensoa, Child Focus, vertegenwoordigers voor scholen, CLB's, ouders en leerlingen gewerkt aan het Raamwerk Seksualiteit en Beleid in Onderwijs, dat scholen kunnen inzetten in het uitwerken en bijsturen van een beleid ter bescherming van de integriteit van kinderen en jongeren. Bij de uitwerking van het Raamwerk werd rekening gehouden met de reeds bestaande instrumenten in het onderwijs en werd maximaal afgestemd op de eerder uitgewerkte Raamwerken voor Sport, Jeugd en Welzijn, om zodoende ervoor te zorgen dat kinderen en jongeren in gelijk welk beleidsdomein op gelijkaardige wijze worden benaderd en behandeld. Het Raamwerk Onderwijs wordt in 2014 (11 maart) voorgesteld.
groen - voltooid	Opvolging aanbevelingen rapport Adriaenssens (Welzijn)	Hierover wordt uitgebreid rapporteerd in het VAK-rapport, met name onder operationale doelstelling 4.1.

OD 6.4 Jeugd, en onderwijs-actoren werken mee aan het zelfdodingspreventiebeleid.

status	actie	opmerking
groen - voltooid	Actieve deelname van jeugdactoren binnen het traject naar de gezondheidsconferentie rond preventie & suïcide (Volksgezondheid)	De Gezondheidsconferentie vond plaats in 2011.

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 6 Door een gecoördineerde aanpak nemen institutioneel geweld, kindermishandeling, pesten en zelfdoding af.

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Afstemmen jeugdinformatieproducten (Jeugd)	in 2013 verschenen de jongerengidsen. Daarin is er aandacht voor zelfmoordpreventie.
	groen - op schema	Sensibilisering van eerstelijns werkers (Volksgezondheid & Onderwijs)	deskundigheidsbevordering aan LK en CLB door de CGG Suïcidepreventiewerking - ontwikkeling van KIPEO, instrument voor psychosociale evaluatie en opvang/ vormingen voor de eerstelijns - lancering APP voor jonge pokers via www.zelfmoord1813.be

SD 7 Het aanbod in vrije tijd, onderwijs en welzijn, aangepast aan de noden van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, is uitgebreid.

 12 0
 0

OD 7.1 Er is een beleidsdomeinoverschrijdende strategie voor het ondersteunen van organisaties die geïntegreerd werken met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren op het kruispunt van verschillende beleidsdomeinen.	23
OD 7.2 Lokale en bovenlokale overheden zijn deskundiger op het vlak van verbreding van het (vraaggestuurde) aanbod voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.	23
OD 7.3 Meer maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren maken gebruik van programma's internationale mobiliteit.	24

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 7 Het aanbod in vrije tijd, onderwijs en welzijn, aangepast aan de noden van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, is uitgebreid.

SD 7 Het aanbod in vrije tijd, onderwijs en welzijn, aangepast aan de noden van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, is uitgebreid.

 12 0 0

OD 7.1 Er is een beleidsdomeinoverschrijdende strategie voor het ondersteunen van organisaties die geïntegreerd werken met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren op het kruispunt van verschillende beleidsdomeinen.

 5
 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Niet-begeleide minderjarigen (Inburgering, Welzijn i.s.m. onderwijs en jeugd)	In 2013 was er interbestuurlijk overleg met de Franse gemeenschap en de federale overheid om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst inzake de opvang en begeleiding van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Deze is er sinds 2014. Er wordt ook een aanmeldpunt, specifiek voor de aanmelding van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, opgericht binnen het vernieuwde jeugdhulplandschap ten einde een verbeterde toeleiding naar de jeugdhulp mogelijk te maken voor deze doelgroep. De projecten vanuit inburgering liepen af op 30 juni 2013. De resultaten en aanbevelingen werden gebundeld in een brochure 'Vrij-uit', te vinden op www.inburgering.be . De projecten werden opgevolgd via een stuurgroep.
	groen - op schema	Oprichting werkgroep "werken met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren" (Jeugd, werk, onderwijs, welzijn, integratie) om acties naar deze doelgroep af te stemmen.	In het kader van de subsidiëring van de verenigingen, werd er zowel in 2013 als in 2014 overleg gepleegd met de verschillende verenigingen die werken met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Eind 2013 werd het onderzoek rond de werkingen met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren afgerond. In dit rapport krijgt men enerzijds inzicht in de werkingen, de begeleiders van die werkingen en de jongeren die naar de werkingen gaan. Anderzijds worden ook een aantal beleidsaanbevelingen vanuit de werkingen geformuleerd.
	groen - op schema	Vergroten toegankelijkheid jeugdhulp (Welzijn)	Het nieuwe decreet IJH voorziet in een uitbreiding van de cliëntvertegenwoordigers in het intersectoraal regionaal overleg jeugdhulp, met leden uit kwetsbare groepen (mensen in armoede, minderheden, personen met een handicap). In Antwerpen en Brussel loopt het project cultuurgevoelige jeugdhulp. Dit project werkt, in dialoog met de doelgroep, aan een expertisenetwerk voor ondersteuning van het werkveld.
	groen - op schema	Vrijtijdsplas (Cultuur, Jeugd, inburgering) zie ook VAPA	Op basis van de evaluatie van het proefproject van de UiTPAS in de pilotregio Aalst keurde de VR de gefaseerde uitrol hiervan in andere regio's in Vlaanderen goed. De sensibiliserende en informerende werkgroep met de vrijetijdssectoren kwamen ook in 2013 samen.

OD 7.2 Lokale en bovenlokale overheden zijn deskundiger op het vlak van verbreding van het (vraaggestuurde) aanbod voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

 2 0
 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Minderjarigenwerking onthaalbureaus (Inburgering)	In 2013 ging er een periodiek overleg door met de onthaalbureaus over hun minderjarigenwerking. Dit overleg werd ingericht door het Kruispunt Migratie-Integratie.
	groen - voltooid	Zoeken naar complementariteit tussen overheidsinitiatief en particulier initiatief op lokaal niveau (Cultuur, Jeugd, Sport):	- In 2013 werd een 0-meting gehouden van het aantal particuliere initiatieven op lokaal niveau. De resultaten worden bekend gemaakt in 2014.

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 7 Het aanbod in vrije tijd, onderwijs en welzijn, aangepast aan de noden van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, is uitgebreid.

status	actie	opmerking
		<p>- Bij de opmaak van het cijferboek worden particuliere en gemeentelijke initiatieven in kaart gebracht, dit zal gebeuren in 2014-2015.</p> <p>- bij de eerste Vlaamse beleidsprioriteit ten behoeve van jeugd, wordt expliciet ingezet op de ondersteuning van particuliere initiatieven.</p>

OD 7.3 Meer maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren maken gebruik van programma's internationale mobiliteit.

 5 0 0

status	actie	opmerking
 groen - op schema	Europese agenda bepalen (Jeugd)	zie OD 13.1 (Erasmus+)
 groen - op schema	Reizen voor kinderen en jongeren met een psychische of fysieke beperking (Onderwijs en Vorming)	In 2013 en 2014 kunnen Erasmusstudenten met een functiebeperking een extra toelage krijgen bovenop de reguliere Erasmusbeurs. In 2013 werd de infobrochure voor deze doelgroep gemaakt en bekendgemaakt (http://www.epos-vlaanderen.be/_Uploads/dbsAttachedFiles/brochure_special_needs_met_bijlagen.pdf) . Sinds 2013 worden ook voorbereidende bezoeken voor deze doelgroep mogelijk gemaakt.
 groen - op schema	Reizen voor kinderen en jongeren met een psychische of fysieke beperking (Toerisme)	<p>Toerisme Vlaanderen werkt sinds 2001 aan de uitvoering van een actieplan toegankelijkheid. Via verschillende acties en projecten (premies toegankelijkheid, technische ondersteuning, vormingen, doorlichting en -labeling, Infopunt Toegankelijk Reizen...) worden knelpunten aangepakt.</p> <p>Bij het Infopunt Toegankelijk Reizen kan men terecht met allerlei vragen over reizen met kinderen en jongeren met een psychische en fysieke beperking. Men mag steeds een antwoord op maat verwachten.</p> <p>Het actieplan Toegankelijkheid gaat in belangrijke mate uit van de zelfredzaamheid van de betrokkene. Naast infrastructuur is er zorgomkadering nodig. Met dit project willen we gerichte acties ondernemen en instrumenten ontwikkelen om het vakantieaanbod met zorgomkadering uit te breiden, ook voor kinderen en jongeren.</p> <p>In 2013 werd er een lerend netwerk 'vakanties met zorg' opgestart voor uitbaters van zorgverblijven.</p>
 groen - op schema	Stijgend aanbod uitwisseling (voor vrijwilligers) in groep (Jeugd)	<p>JINT vzw, de organisatie die in Vlaanderen het Europese mobiliteitsprogramma 'Youth in Action' beheert, streeft jaarlijks naar een participatiegraad van 30% maatschappelijk kwetsbare jongeren aan projecten in het kader van 'Youth in Action'. Deze inspanning wordt in 2014 aangehouden.</p> <p>Er werden specifieke trajecten opgezet naar organisaties die met kinderen en jongeren in armoede werken en naar organisaties die specifiek met werkgelegenheid voor jongeren bezig zijn.</p> <p>In haar begeleiding heeft JINT specifiek aandacht voor de (administratieve) drempels die er zijn om tot een projectaanvraag te komen. Via een ondersteunende aanpak (supportive approach) helpt JINT vzw alle jongeren en hun organisaties om tot een kwalitatieve projectaanvraag en een kwalitatief jongerenproject te komen.</p> <p>Projecten voor, door en met maatschappelijk kwetsbare jongeren krijgen de prioriteit.</p>
 groen - voltooid	Stijgend aanbod uitwisseling (voor vrijwilligers) in groep (Onderwijs)	<p>Goedkeuring actieplan mobiliteit in het onderwijs door VlaReg op 6 september 2013.</p> <p>Alle acties binnen het plan hebben een vooropgestelde timing en eventuele financiële input, zo ook de acties rond ondervertegenwoordigde groepen. De acties hiervoor draaien vooral om betere begeleiding en ondersteuning van deze groepen, extra motivering om mobiel te zijn, alsook extra beursbedragen voor deze groepen bovenop de basisbeurs voor de mobiliteit.</p>

SD 8 De ontwikkelingskansen van maatschappelijk kwetsbare kinderen jonger dan 6 jaar zijn verhoogd

OD 8.1 Het aantal kleuters per leerkracht daalt.	26
OD 8.2 Versterken zorgcoördinatie in het kleuteronderwijs.	26
OD 8.3 Het informele netwerk van ouders met kinderen jonger dan 6 jaar wordt versterkt.	26
OD 8.4 De speelkansen van kinderen jonger dan 6 jaar worden verhoogd en zijn meer toegankelijk gemaakt.	27

SD 8 De ontwikkelingskansen van maatschappelijk kwetsbare kinderen jonger dan 6 jaar zijn verhoogd

7 5 2

OD 8.1 Het aantal kleuters per leerkracht daalt.

2 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Het omrekeningspercentage en de lesurentabellen aanpassen	Het aantal kleuters per leerkracht is gedaald in de voorbije jaren. Elke school kiest wel autonoom hoe de leerlingen in de klassen verdeeld worden. Dit moet niet gemeld worden aan MijnAdministratie, dus zijn er ook geen gegevens beschikbaar over de effectieve klasgroottes. De leerling/leerkracht-ratio (maar dit is niet hetzelfde als de klasgrootte) is door het nieuwe omkaderingssysteem wel degelijk gedaald. Zonder hier de technische berekening weer te geven, kunnen we stellen dat de leerling/leerkracht-ratio vóór 2011-2012 gemiddeld 17,9 is voor het kleuteronderwijs en 17 voor het lager onderwijs. In 2012-2013 daalde deze naar een gemiddelde van 16 voor het kleuteronderwijs en 16,7 voor het lager onderwijs.
	groen - voltooid	Ontwikkelen van een nieuw omkaderingssysteem om het kleuteronderwijs ten volle te waarderen.	Het aantal kleuters per leerkracht is gedaald in de voorbije jaren. Elke school kiest wel autonoom hoe de leerlingen in de klassen verdeeld worden. Dit moet niet gemeld worden aan MijnAdministratie, dus zijn er ook geen gegevens beschikbaar over de effectieve klasgroottes. De leerling/leerkracht-ratio (maar dit is niet hetzelfde als de klasgrootte) is door het nieuwe omkaderingssysteem wel degelijk gedaald. Zonder hier de technische berekening weer te geven, kunnen we stellen dat de leerling/leerkracht-ratio vóór 2011-2012 gemiddeld 17,9 is voor het kleuteronderwijs en 17 voor het lager onderwijs. In 2012-2013 daalde deze naar een gemiddelde van 16 voor het kleuteronderwijs en 16,7 voor het lager onderwijs.

OD 8.2 Versterken zorgcoördinatie in het kleuteronderwijs.

1 0 2

	status	actie	opmerking
	rood - ernstige afwijking	Lokale netwerken opvoedingsondersteuning/zorgcoördinatie (Gezin)	Nog niet opgestart.
	rood - ernstige afwijking	Lokale netwerken opvoedingsondersteuning/zorgcoördinatie (Onderwijs)	Nog niet opgestart.
	groen - op schema	Versterken zorgcoördinatie in het kleuteronderwijs (Onderwijs)	Versterking zorg is reeds gebeurd in uitvoering van CAO VIII periode 1/9/8-1/9/10

OD 8.3 Het informele netwerk van ouders met kinderen jonger dan 6 jaar wordt versterkt.

3 2 0

	status	actie	opmerking
	geel - kleine	Meer ouders van schoolgaande kinderen vinden hun weg naar het aanbod NT2 (Onderwijs & Vorming en Inburgering)	Protocol Onderwijs-Inburgering Stand van zaken:

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 8 De ontwikkelingskansen van maatschappelijk kwetsbare kinderen jonger dan 6 jaar zijn verhoogd

	status	actie	opmerking
	afwijking		<ul style="list-style-type: none"> - In 2013 heeft het beleidsdomein onderwijs, op basis van gesprekken met Inburgering - Welzijn en Integratie, een bevraging van het veld, en gesprekken met de ouderkoepels, ontwerpprotocols opgesteld. Deze werden ter goedkeuring voorgelegd aan het kabinet. De bedoeling is om er een ambtelijk protocol van te maken i.p.v. op niveau van ministers. - In 2014 zullen we met de ontwerpprotocols naar de partners stappen.
	geel - aandacht	Toegang kinderopvang (Gezin)	<ul style="list-style-type: none"> - Testen kinderopvang zijn nu lopende, met vertraging, maar men is er mee bezig. - In samenspraak is er een brede interventiestrategie ontwikkeld, die zich richt op sensibilisering, begeleiding, samenwerking stimuleren, monitoring en overleg. Deze strategie wordt verder uitgevoerd. - Het systeem van inkomensgerelateerde bijdragen wordt verder opgevolgd en waar nodig bijgestuurd. Dit gaat verder in 2013 en 2014.
	groen - op schema	Gezinsondersteuning kinderen en jongeren in (kans)armoede (Armoede)	<p>Het versterken van een gezinsondersteunend aanbod voor kinderen en jongeren in (kans)armoede hoort tot de permanente werking van het Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning (EXPOO).</p> <p>Het versterken van het opvoedingsondersteunend aanbod voor kinderen in armoede is opgenomen in het nieuwe decreet gezinsondersteuning. Dat decreet werd in 2013 goedgekeurd. De uitvoeringsbesluiten en het ministerieel besluit wordt in het voorjaar van 2014 verwacht. De bedoeling is immers dat het decreet op 1 april 2014 in werking kan treden. De Huizen van het Kind - in meer dan 100 gemeenten en steden in Vlaanderen wordt daar ondertussen al werk van gemaakt - zullen aanbodsvormen hebben die inzetten op o.a. gezinsondersteuning op maat van kinderen en jongeren in (kans)armoede.</p>
	groen - voltooid	Gezinsondersteuning kinderen en jongeren in (kans)armoede (Onderwijs)	<p>Project preventieve gezinsondersteuning - Versterking en uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar het onderwijs en activering. De doelstelling van deze initiatieven is om peuters tijdig en goed voor te bereiden en te laten doorstromen naar het kleuteronderwijs, ouders te versterken in hun rol en hen op weg te helpen naar activering. Vooral kwetsbare groepen krijgen hierbij verhoogde aandacht.</p> <p>2014: overheveling 200.000 euro naar subsidies Kinderarmoede van coördinerend minister Lieten, waarmee lokale overheden o.m. projecten preventieve gezinsondersteuning kunnen financieren.</p>
	groen - voltooid	Informeel opvoedingsondersteuning stimuleren (Gezin)	<p>Het versterken van een gezinsondersteunend aanbod voor kinderen en jongeren in (kans)armoede hoort tot de permanente werking van het Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning (EXPOO).</p> <p>Het versterken van het opvoedingsondersteunend aanbod voor kinderen in armoede is opgenomen in het nieuwe decreet gezinsondersteuning. Dat decreet is in 2013 goedgekeurd. De uitvoeringsbesluiten en het ministeriële besluit wordt in het voorjaar van 2014 verwacht. Bedoeling is immers dat het decreet op 1 april 2014 in werking kan treden. De Huizen van het Kind - in meer dan 100 gemeenten en steden in Vlaanderen wordt daar ondertussen al werk van gemaakt - zullen aanbodsvormen hebben die inzetten op o.a. gezinsondersteuning op maat van kinderen en jongeren in (kans)armoede.</p>

OD 8.4 De speelkansen van kinderen jonger dan 6 jaar worden verhoogd en zijn meer toegankelijk gemaakt.

 1 3 0

	status	actie	opmerking
	geel - aandacht	Groene, creatieve en uitdagende speelruimte op school (Onderwijs en LNE)	AGION streeft de realisatie van een duurzaam en functioneel gebouwenpark na. AGION speelt in dit verband een informerende en adviserende rol naar de scholen en inrichtende machten toe. Ook de kwaliteit van schoolspeelplaatsen komt hierbij aan bod. Schoolbesturen die dit wensen kunnen bij AGION de nodige informatie vinden over het inrichten van kwaliteitsvolle buitenruimtes. Ze kunnen daarvoor beroep doen op de

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 8 De ontwikkelingskansen van maatschappelijk kwetsbare kinderen jonger dan 6 jaar zijn verhoogd

	status	actie	opmerking
			<p>documentatie in het Kennispunt Scholenbouw, op enkele goede praktijken op www.scholenbouwen.be en op het Instrument Duurzame Scholenbouw. Het instrument zal blijvend worden gebruikt, opgevolgd en bijgestuurd waar nodig.</p> <p>Voor de bijsturing van het Instrument zijn gesprekken lopende met het GO!</p> <p>Bij het ontwerp van alle projecten i.h.k.v. DBFM wordt het Instrument gebruikt.</p> <p>De evaluatie van het gebruik en de toepassing van het instrument kan dan ook het best gebeuren op het moment dat deze projecten zijn gerealiseerd.</p> <p>Onder operationele doelstelling 20.5 vindt u nog meer info.</p>
	geel - kleine afwijking	Stadsspelen promoten (Jeugd)	<p>In het bepalen van prioriteiten werd beslist om stadsspelen niet zelf te gaan promoten. Uiteraard werken organisaties als JES hier dagdagelijks aan, of is een evenement als de Buitenspeeldag een belangrijk sensibiliserend gegeven.</p> <p>Ook op de 'Kind in de Stad' studiedag werd veel aandacht besteed aan steden op maat van kinderen en dus ook de speelmogelijkheden van kinderen.</p>
	geel - aandacht	Stimulansen buitenspelen voor peuters en kleuters (Jeugd)	<p>Aangezien de Buitenspeeldag een partnerschap is, en het vooral een ruime boodschap heeft, werd besloten niet te focussen op de allerkleinsten. Het thema blijft belangrijk maar de afdeling Jeugd zoekt naar andere manieren om het onder de aandacht te brengen.</p>
	groen - op schema	Bewegen en sporten voor kleuters (Sport)	<p>Via 'Multimove voor kinderen: een gevarieerd bewegingsaanbod voor jonge kinderen' werd voor kinderen van 3 tot 8 jaar een algemene filosofie ontwikkeld die ruim toepasbaar is en waarbij op basis van een breed bewegingsaanbod de motorische ontwikkeling van deze doelgroep wordt gestimuleerd. In 2012 werden 24 sportclubs en 13 lokale initiatieven geselecteerd om in het proefproject te stappen. Begin 2013 werden bijkomend 51 sportclubs en 16 lokale besturen geselecteerd voor het sportseizoen 2013-2014. Er werden twee bijscholingen georganiseerd voor de huidige en tien opleidingsdagen voor de toekomstige Multimove lesgevers. Een campagne werd opgezet om ouders bewust te maken van het belang van gevarieerd bewegen in de kindertijd. Tenslotte werd een communicatieplan voor de uitrol in 2014 opgesteld en wordt een nieuw multifunctioneel webplatform aangemaakt. In augustus 2014 loopt de experimentele fase van dit project ten einde. De uitrol van Multimove over gans Vlaanderen wordt voorbereid.</p>

SD 9 Kinderen en jongeren in steden kunnen zich beter ontplooiën

OD 9.1 Er is een actieplan om de structurele werkloosheid in steden aan te pakken.	30
OD 9.2 Tegen het einde van de legislatuur is er rond jongeren en stedelijkheid meer expertise opgebouwd en gedeeld.	30
OD 9.3 Kinderen en jongeren vinden meer mogelijkheden in de steden tot ontplooiing in de vrije tijd.	30

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 9 Kinderen en jongeren in steden kunnen zich beter ontplooiën

SD 9 Kinderen en jongeren in steden kunnen zich beter ontplooiën

 9 0 0

OD 9.1 Er is een actieplan om de structurele werkloosheid in steden aan te pakken.

 2 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Staten - Generaal structurele jeugdwerkloosheid in Vlaamse steden (Werk i.s.m. Stedenbeleid)	Er werden specifieke maatregelen genomen met het oog op de invoering van een jeugdwerkgarantie en het terugdringen van werkloosheid bij jongeren. Via leren op de werkplek, instapstages en werkinlevingstrajecten in de centrumsteden remediëren we ongekwalificeerde uitstroom en doen we jongeren de aansluiting met de arbeidsmarkt opnieuw vinden.
	groen - voltooid	Voor Brussel is er een samenwerkingsakkoord op het vlak van jeugdwerkloosheid (Brussel, Werk)	Er is een samenwerkingsakkoord waarbij afgesproken is dat 1500 gevalideerde vacatures (gevalideerd betekent dat de VDAB bij werkgevers getoetst heeft of deze vacatures door Brusselaars ingevuld mogen worden en of er voor deze vacatures de toeleiding door Actiris verzekerd is) door Brusselaars ingevuld zullen worden. In eerste instantie werd dit beperkt tot de Rand, sinds eind 2013 werd dit uitgebreid naar Leuven, Aalst en Mechelen. Daarnaast is er ook een automatische vacatureuitwisseling waar Brusselaars op kunnen solliciteren. In het kader van de Jeugdgarantie werden verder ook afspraken gemaakt dat er vanuit RDB extra opleidingen voor jongeren georganiseerd zullen worden om de jeugdgarantie uit te voeren.

OD 9.2 Tegen het einde van de legislatuur is er rond jongeren en stedelijkheid meer expertise opgebouwd en gedeeld.

 2 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Organisatie van een colloquium rond "opgroeien in een stad"	op 6 maart 2013 organiseerde de afdeling Jeugd in samenwerking met het team stedenbeleid, het kenniscentrum steden, de stad Mechelen, de VVSG en de VVJ het colloquium 'Jong in de stad'. Op basis van interviews met 100 jongeren, met een zeer diverse achtergrond, maar allen met een link naar de stad, kwam het programma tot stand. Zo kleurden jongeren, letterlijk en figuurlijk deze dag mee. Heel wat facetten, zoals vrije tijd, werk, opleiding, samenleven, ... kwamen die dag aan bod. Een analyse van de interviews werd gebundeld in de publicatie "100x jong in de stad".
	groen - voltooid	Uitwerking bijkomende indicatoren rond jeugd en steden, in stadsmonitor 2011 (Stedenbeleid i.s.m. Jeugd)	Stedenbeleid gebruikt nieuwe indicatoren rond jeugd en steden. Bovendien was kindvriendelijkheid een belangrijk aandachtspunt voor het stedenbeleid. Dat uitte zich ook in de trefdag 'Kind in de Stad' van het Stedenbeleid (met de hulp van o.a. afdeling Jeugd).

OD 9.3 Kinderen en jongeren vinden meer mogelijkheden in de steden tot ontplooiing in de vrije tijd.

 5 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Meer sport- en cultuurinfrastructuur die voldoende bruikbaar is voor recreatieve gebruikers (Sport)	In 2013 werden onder meer fit-o-meters, mountainbikeparcours en uniform bewegwijzerde loopomlopen gerealiseerd met materiële / financiële steun en begeleiding van het Bloso. Het promoten van, en begeleiden bij de aanleg van deze infrastructuren wordt in 2014 verdergezet. In het regelement van de jaarlijkse oproep rond kleinschalige sportinfrastructuur werd opgenomen dat ook

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 9 Kinderen en jongeren in steden kunnen zich beter ontplooiën

	status	actie	opmerking
			schoolsportinfrastructuur in aanmerking kwam. De aanvraag diende wel te gebeuren door een lokaal bestuur die hiervoor een gebruikersovereenkomst met de school moest opmaken.
	groen - op schema	Stimuleren van jeugdculturele zones (Jeugd, Cultuur, Stedenbeleid)	De jury stadsvernieuwing besteedt bij de beoordeling van stadsvernieuwingprojecten aandacht aan kindvriendelijkheid. Ook in de opvolging van de projecten wordt aandacht besteed aan kindvriendelijkheid. Aandacht voor kindvriendelijkheid is opgenomen in de visietekst.
	groen - voltooid	Verzamelen en ontsluiten van good practices over (Jeugd)	Op de trefdag 'Kind in de Stad' (4/02/2014) was publieke ruimte/speelweefsel,... een belangrijk aandachtspunt.
	groen - op schema	Verzamelen en ontsluiten van good practices over verschillende aspecten van kinderen en jongeren in de publieke ruimte (Jeugd i.s.m. Stedenbeleid & Vlaamse Bouwmeester)	Oproep originele en innoverende projecten met als thema 'kindvriendelijke stad'. De aanvragen werden voor advies voorgelegd aan de afdeling jeugd. Negen projecten werden geselecteerd. Organisatie van een trefdag rond 'Kind in de Stad' met 6 stadsateliers, die telkens vanuit een andere invalshoek kijken hoe we aan een kindvriendelijke stad kunnen bouwen + expo met 21 innovatieve en kindvriendelijke stadsprojecten. Op de trefdag 'Kind in de Stad' (4/02/2014) was publieke ruimte/speelweefsel,... een belangrijk aandachtspunt.
	groen - op schema	Voor Brussel zijn er concrete samenwerkingsprojecten met de Franse Gemeenschap op het vlak van ontmoeting en jongerencultuur (Brussel, Jeugd, Cultuur)	Met de VGC werd een cultureel-erfgoedconvenant gesloten voor de beleidsperiode 2012-2016, ter ondersteuning van het lokale cultureel-erfgoedbeleid. Volgende doelstelling is opgenomen in het convenant: De VGC ontwikkelt initiatieven die de actieve participatie van specifieke doelgroepen bevordert, in het bijzonder kinderen, jongeren en jongvolwassenen. De cultureel-erfgoedcel werkt samen met geschikte partners op het terrein om hiervoor wervende methodieken te ontwikkelen. Er werd een jaarlijkse subsidie toegekend van 512.000 euro voor de beleidsperiode 2012-2016 voor de uitvoering van het gehele convenant. -Om de wederzijdse samenwerking tussen regionale partners in de drie sectoren cultuur, jeugd en onderwijs te stimuleren maken de betrokken Vlaamse ministers samen 250.000 euro vrij voor de ondersteuning van 7 regionale ExpertiseNetwerken CultuurEducatie.

SD 10 Er zijn meer leeromgevingen kwaliteitsvol divers en inclusief.

OD 10.1 Scholen, instellingen en organisaties zijn gesensibiliseerd rond divers en inclusief werken, onder andere door het verspreiden van goede voorbeelden.	33
OD 10.2 De deskundigheid over diverse en inclusieve leeromgevingen bij actoren in de betrokken sectoren is verhoogd, met als doel de draagkracht te verhogen.	33
OD 10.3 Stelselmatig worden de organisatorische, financiële of praktische drempels die inclusieve leertrajecten in het onderwijs bemoeilijken, weggewerkt.	33
OD 10.4 De mogelijkheden om bijkomend taalonderwijs te organiseren in het secundair onderwijs worden onderzocht.	33

SD 10 Er zijn meer leeromgevingen kwaliteitsvol divers en inclusief.

5 2 0

OD 10.1 Scholen, instellingen en organisaties zijn gesensibiliseerd rond divers en inclusief werken, onder andere door het verspreiden van goede voorbeelden.

1 0
 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Scholen, instellingen en organisaties zijn gesensibiliseerd rond divers en inclusief werken, onder andere door het verspreiden van goede voorbeelden.	Diversiteitsplan werd verder uitgevoerd. In het voorjaar van 2014 wordt, in opvolging van de diversiteitsdag in 2012, een originele publicatie over superdiversiteit in het jeugdwerk Niets meer... dan gelijkheid, voorgesteld. De publicatie kijkt voorbij het poneren van 'best-practices' en zet in op het concreet vertalen van nieuwe paradigma's in het diversiteitsdiscours naar het jeugd(werk)beleid. In mei 2014 wordt een studiedag georganiseerd voor de jeugdsector over Romajongeren . VVJ werkt hiervoor het concept uit.

OD 10.2 De deskundigheid over diverse en inclusieve leeromgevingen bij actoren in de betrokken sectoren is verhoogd, met als doel de draagkracht te verhogen.

1 0
 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	De deskundigheid over diverse en inclusieve leeromgevingen bij actoren in de betrokken sectoren is verhoogd, met als doel de draagkracht te verhogen.	Zie acties onder 4.3.

OD 10.3 Stelselmatig worden de organisatorische, financiële of praktische drempels die inclusieve leertrajecten in het onderwijs bemoeilijken, weggewerkt.

1 0
 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Integrale toegankelijkheid schoolinfrastructuur (Onderwijs)	2012-2014: In uitvoering van de actiefiche die is opgemaakt rond toegankelijkheid is een samenwerking gestart met Enter vzw voor de kennisopbouw, vorming en sensibilisering. De kennisopbouw via online enquêtes, focusgroepen en plaatsbezoeken heeft geresulteerd in de opmaak van een inspiratiebundel toegankelijkheid van scholen. Enter vzw en een toegankelijkheidsbureau hebben vormingssessies georganiseerd, één voor de projectmanagers bij de DBFM-projecten, en één sessie voor de onderwijskoepels. De sensibilisering gebeurt via geactualiseerde informatie op onze website, de verspreiding van de bestaande wenkenbladen en nu via de bundel en de studiedag.

OD 10.4 De mogelijkheden om bijkomend taalonderwijs te organiseren in het secundair onderwijs worden onderzocht.

2 2 0

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 10 Er zijn meer leeromgevingen kwaliteitsvol divers en inclusief.

	status	actie	opmerking
	geel - kleine afwijking	Opzetten en bekendmaking van Nederlandstalige taalstimuleringsprojecten in en buiten scholen (Onderwijs i.s.m. jeugd, Inburgering en Integratie)	Er werd, na onderzoek, besloten om naast de middelen voor MKKJ werkingen lokaal, niet verder in te zetten op taalstimulering via projectsubsiëring. De voorwaarde (naast andere) voor het verkrijgen van extra middelen voor het werken met maatschappelijk kwetsbare jongeren rond het aanbieden (met name in vakantieperiodes) van taalstimulering Nederlands, blijft wel behouden
	groen - voltooid	Opzetten en bekendmaking van Nederlandstalige taalstimuleringsprojecten in en buiten scholen (Onderwijs i.s.m. jeugd, Inburgering en Integratie)	Kwaliteitscharter taalstimulerende activiteiten op school buiten de uren. Stand van zaken: - In 2013 heeft een eerste overleg plaatsgevonden met de pedagogische begeleidingsdiensten van het GO, OVSG en VSKO rond het kwaliteitscharter. - In 2014 is er afgestemd met de onderwijsinspectie, en de bedoeling is om in 2014 een oproep te lanceren voor de ontwikkeling van een kwaliteitscharter in samenwerking met de koepels.

SD 11 Kinderen en jongeren krijgen via Brede School maximaal kansen om zich in verschillende levensdomeinen volwaardig te ontplooiën en te participeren aan de samenleving.

OD 11.1 Een evenwichtige samenwerking van verschillende partners uit o.a. onderwijs, welzijn, cultuur, sport, jeugd en economie wordt gestimuleerd.

36

OD 11.2 De actieve participatie van kinderen en jongeren aan de invulling van de Brede School wordt gestimuleerd.

36

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 11 Kinderen en jongeren krijgen via Brede School maximaal kansen om zich in verschillende levensdomeinen volwaardig te ontplooiën en te participeren aan de samenleving.

SD 11 Kinderen en jongeren krijgen via Brede School maximaal kansen om zich in verschillende levensdomeinen volwaardig te ontplooiën en te participeren aan de samenleving.

 5 0
 0

OD 11.1 Een evenwichtige samenwerking van verschillende partners uit o.a. onderwijs, welzijn, cultuur, sport, jeugd en economie wordt gestimuleerd.

 4 0 0

	status 	actie	opmerking
	status nog te bepalen	Uitbouw Nederlandstalige voorzieningen Brussel (Onderwijs, Brussel, Cultuur, Jeugd)	Er zijn verschillende initiatieven Brede School in Brussel. Enkele ervan worden in de kijker gezet op de inspiratiedag Brede School op 29 april 2014 in Brussel. Deze inspiratiedag wordt georganiseerd in samenwerking met het steunpunt diversiteit en leren.
	groen - voltooid	Conceptnota Brede School (Onderwijs, Jeugd, Kinderopvang, Cultuur, Sport)	Een conceptnota Brede School werd in 2012 opgemaakt. Momenteel is het overleg hierover echter stilgevallen.
	groen - voltooid	Het delen van infrastructuur (Onderwijs)	In december 2012 is er in het kader van de 'schoolbouwformule' - waarbij thematische workshops werden georganiseerd m.b.t. schoolgebouwen - een lezingenreeks gegeven over hoe een brede school kansen creëert, waarbij de ruimtelijke context uitgebreid aan bod kwam. Recent zijn er ook binnen het Stedenbeleid twee stadsprogramma's opgestart (voor Gent en Antwerpen) die specifiek zullen werken rond Multi-inzetbare infrastructuur. In dit kader worden er in de toekomst 3 type workshops georganiseerd: 1. Intensieve workshop op lokaal niveau 2. Minder intensieve workshop op Vlaams niveau 3. Workshop op zowel lokaal als Vlaams niveau Doelstelling is: synergie opsporen en opbouw van een gezamenlijke agendasetting. Dit is een lopend proces, doch uitgevoerd.
	groen - op schema	Sensibilisering (Onderwijs)	In 2013 en 2014 werd/wordt verder gewerkt aan de sensibilisering rond Brede School; de subsidiëring van het Steunpunt Diversiteit en Leren rond ondersteuning van Brede School werd ook voortgezet in 2013 en 2014. Ook komt er opnieuw een studiedag (op 29 april 2014). Sensibilisering rond Brede School zal in de volgende regeerperiode worden voortgezet.
	groen - voltooid	Typologie onderzoek naar de ruimtelijke vertaling van Brede School (Onderwijs)	Studie werd gepubliceerd in 2012.

OD 11.2 De actieve participatie van kinderen en jongeren aan de invulling van de Brede School wordt gestimuleerd.

 1 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Good practices participatie ontsluiten (Onderwijs)	Steunpunt Diversiteit en leren organiseerde in 2012 en 2014 een inspiratiedag brede School, waarbij verschillende good practices worden voorgesteld. Participatie komt daarbij aan bod in de workshops en in de plaatsbezoeken.

SD 12 De mediawijsheid van kinderen en jongeren is versterkt.

OD 12.1 In samenwerking met alle betrokkenen stimuleren het Kenniscentrum Mediawijsheid en andere actoren binnen de Vlaamse overheid mediawijsheid bij kinderen, jongeren, en volwassenen (opvoeders en leerkrachten).	38
OD 12.2. Kinderen en jongeren worden gestimuleerd om hun mediawijze vaardigheden door te geven aan leeftijdsgenoten en andere generaties.	38
OD 12.3. Door netwerkvorming tussen jongerenmedia-initiatieven versterken we de output van deze organisaties en zorgen we voor een band met en input aan de Vlaamse media.	38

SD 12 De mediawijsheid van kinderen en jongeren is versterkt.

 7 0 1

OD 12.1 In samenwerking met alle betrokkenen stimuleren het Kenniscentrum Mediawijsheid en andere actoren binnen de Vlaamse overheid mediawijsheid bij kinderen, jongeren, en volwassenen (opvoeders en leerkrachten).

 3
 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Aandacht voor kinderen en jongeren bij oprichting kenniscentrum mediawijsheid (Media)	Het Kenniscentrum Mediawijsheid (Mediawijs.be) is opgestart en heeft reeds een goed eerste werkingsjaar achter de rug. Van bij het begin ligt de focus van Mediawijs.be zeer sterk op kinderen en jongeren.
	groen - voltooid	Mediawijsheid maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren (Media)	Het Kenniscentrum Mediawijsheid (Mediawijs.be) is opgestart en heeft reeds een goed eerste werkingsjaar achter de rug. Verschillende acties hebben bijgedragen aan het versterken van de mediawijsheid van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. De acties voorzien in de conceptnota Mediawijsheid werden in 2013 verder uitgevoerd.
	groen - voltooid	Rol ouders (Media, Cultuur, Gezin)	Het Kenniscentrum Mediawijsheid (Mediawijs.be) is opgestart en heeft reeds een goed eerste werkingsjaar achter de rug. Verschillende acties zijn van toepassing op mediaopvoeding en de rol van ouders daarin. De acties voorzien in de conceptnota Mediawijsheid werden in 2013 verder uitgevoerd.

OD 12.2. Kinderen en jongeren worden gestimuleerd om hun mediawijze vaardigheden door te geven aan leeftijdsgenoten en andere generaties.

 1 0
1

	status	actie	opmerking
	stopgezet/ geannuleerd	Sensibilisering van 'peer to peer learning' in het onderwijs (Onderwijs)	Uit onderzoek blijkt dat in het kader van opzoekwerk 'peer to peer' learning een effect kan hebben maar in het geval van mediawijsheidstraining in de vorm van een kritische omgang met media is dat helemaal niet het geval. Daarom wordt deze actie niet verder opgevolgd.
	groen - voltooid	Competenties media (Media, Onderwijs)	Het Kenniscentrum Mediawijsheid (Mediawijs.be) is opgestart en heeft reeds een goed eerste werkingsjaar achter de rug. Van bij het begin ligt de focus van Mediawijs.be zeer sterk op kinderen en jongeren. Verschillende acties hebben bijgedragen aan het versterken van de mediawijsheid van kinderen en jongeren.

OD 12.3. Door netwerkvorming tussen jongerenmedia-initiatieven versterken we de output van deze organisaties en zorgen we voor een band met en input aan de Vlaamse media.

 3
 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Aandacht voor jongerenmedia in de Vlaamse Media (Media)	Op 2 april 2014 zal er opnieuw een Jongerenmediadag plaatsvinden, ditmaal in Mechelen. In de namiddag zijn er allerlei workshops gericht op jongeren en een 'markt' voor jonge mediamakers, waar ze in contact kunnen komen met het professionele veld. Op de 'young media potentials markt' kunnen de jongeren hun ideeën pitchen bij ervaren mediamakers, die op hun beurt jonge talenten kunnen scouten.

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 12 De mediawijsheid van kinderen en jongeren is versterkt.

	status	actie	opmerking
			De voorbereidingen voor de Jongerenmediadag 2014 werden reeds in 2013 aangevat. Meerdere partners zijn betrokken bij de organisatie (Mediawijs.be, Villa Crossmedia, CJSM, ...).
	groen - voltooid	Jongerenambassadeurs (Jeugd i.s.m. Media)	Het werken met jongerenambassadeurs begint binnen de jeugdsector goed ingeburgerd te geraken. De Vlaamse Jeugdraad had al een ervaring opgebouwd en ook de afdeling Jeugd werkte intensief met haar 'Living Library' aan het Jongerenpact 2020. Die laatste groep jongeren wordt bovendien geregeld nog betrokken bij activiteiten. Ook de Ambrassade met haar verkiezingsproject 'De Schoonmoeder aller Verkiezingen' en 'Karuur' met het project 'Helden van Later' plaatsen heel bewust jongeren in de schijnwerpers. De samenwerking met de jongerenmediaorganisaties verloopt positief, al is het belangrijk dat zij hun journalistieke vrijheid kunnen bewaren.
	groen - op schema	Netwerk jongerenmedia-initiatieven (Jeugd i.s.m. Media)	Op 2 april 2014 zal er opnieuw een Jongerenmediadag plaatsvinden, ditmaal in Mechelen. In de namiddag zijn er allerlei workshops gericht op jongeren en een 'markt' voor jonge mediamakers, waar ze in contact kunnen komen met het professionele veld. Op de 'young media potentials markt' kunnen de jongeren hun ideeën pitchen bij ervaren mediamakers, die op hun beurt jonge talenten kunnen scouten. De voorbereidingen voor de Jongerenmediadag 2014 werden reeds in 2013 aangevat. Meerdere partners zijn betrokken bij de organisatie (Mediawijs.be, Villa Crossmedia, CJSM, ...).

SD 13 Alle jongeren krijgen kansen om in hun vrije tijd competenties te herkennen, te ontwikkelen en/of te laten erkennen.

 14 1 0

- OD 13.1 De ontwikkeling en implementatie van instrumenten en- werkvormen voor het herkennen van competenties is gefaciliteerd en ondersteund. 41
- OD 13.2 Leerkrachten, jeugdwerkers, werkgevers, trajectbegeleiders en ouders worden gesensibiliseerd voor en versterkt in hun kennis over competenties van jongeren. 41
- OD 13.3 De beleidsdomeinen Cultuur, Jeugd, Sport, Werk en Sociale Economie, Onderwijs & Vorming werken een samenhangende, complementaire EVC-visie uit voor het hoger onderwijs, volwassenenonderwijs, cultuur, sport en jeugd rond doelstellingen. 42
- OD 13.4 Jongeren krijgen kansen om, op basis van EVC, leer- of opleidingstrajecten te verkorten en/of de toegang tot werk te vergemakkelijken. 42

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 13 Alle jongeren krijgen kansen om in hun vrije tijd competenties te herkennen, te ontwikkelen en/of te laten erkennen.

SD 13 Alle jongeren krijgen kansen om in hun vrije tijd competenties te herkennen, te ontwikkelen en/of te laten erkennen.

 14 1 0

OD 13.1 De ontwikkeling en implementatie van instrumenten en- werkvormen voor het herkennen van competenties is gefaciliteerd en ondersteund.

 4 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Afstemming met instrumenten op het Europees niveau i.h.k.v. transparantie, het valideren van vaardigheden en het erkennen van kwalificaties (Jeugd, Onderwijs & Vorming)	De Ambrassade krijgt ook de komende jaren (2014-2017) middelen voor de uitbouw van 'Oscar'. De opgemaakte competentieprofielen voor animator, hoofdanimator en instructeur werden afgestemd op bestaande voorbeelden. Er was overleg en uitwisseling, zowel intra-Belgisch als op het Europees niveau, rond het herkennen en erkennen van competenties binnen het jeugdwerk.
	groen - op schema	De Vlaamse Regering Promoot de 'leermobiliteit' (learning mobility) voor alle jongeren. (Onderwijs & Vorming en Jeugd)	Op 19 november 2013 keurde het Europees Parlement Erasmus+ goed, het nieuwe EU-programma voor onderwijs, opleiding, jeugd en sport voor de periode 2014-2020. Het totale budget voor Erasmus+ bedraagt 14,7 miljard euro voor de periode 2014-2020. Jeugd in Actie vormt een apart luik binnen Erasmus+ en biedt projectmogelijkheden voor internationale projecten van jongeren en jeugdorganisaties in de vrije tijd. Daarnaast streeft dit luik enkele specifieke doelstellingen na, zoals het bevorderen van participatie en actief burgerschap en het bevorderen van kwaliteitsverbetering in het jeugdwerk. In een mededeling aan de Vlaamse Regering duidde minister Pascal Smet opnieuw JINT aan als nationaal agentschap. Jeugd in Actie werd op 16 november 2013 gelanceerd op de 'Go Strange' beurs. In 2014 zal JINT volop vorming en promotie doen. In het kader van Erasmus+, maar ook voorheen binnen het Youth in Action programma, wordt de Europese Youth Pass als erkenningsinstrument gebruikt door JINT.
	groen - voltooid	Oscar (Jeugd & Cultuur)	Oscar is opgenomen in de subsidieovereenkomst met de Ambrassade. Deze werking wordt dus structureel ondersteund.
	groen - voltooid	Uitwerken EVC - EVK procedures en opstellen van generieke competentieprofielen van de VTS-cursussen	Dit werd uitgevoerd in 2011

OD 13.2 Leerkrachten, jeugdwerkers, werkgevers, trajectbegeleiders en ouders worden gesensibiliseerd voor en versterkt in hun kennis over competenties van jongeren.

 4 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Competentiegericht werken (Onderwijs & Vorming)	Competentiegericht onderwijs was één van de prioritaire nascholings thema's voor de schooljaren 2011-2012 en 2012-2013.
	groen - voltooid	Competentieprofiel jeugdwerker (Jeugd)	Er werd in 2013 een decretaal kader uitgewerkt voor de herziening van de kadervorming. In 2014 werd dit kader door het Vlaams parlement goedgekeurd. Het vernieuwd kader treedt in werking op 1 oktober 2015. De basis van de herziening is het competentiegericht werken. Er werd een competentieprofiel uitgewerkt voor animator, hoofdanimator en instructeur.
	groen - op schema	Wat ik kan, staat (nog) niet op papier (Jeugd)	In verschillende steden zetten verschillende organisaties (Uit de Marge, JES, Bizon, Groep Intro, Arktos, ...) kadervormings- en andere trajecten op. Tijdens die trajecten wordt er gewerkt aan de competentiebewustmaking van de jongeren.

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 13 Alle jongeren krijgen kansen om in hun vrije tijd competenties te herkennen, te ontwikkelen en/of te laten erkennen.

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Wat ik kan, staat (nog) niet op papier (Onderwijs)	Slotevent vond plaats op 30 mei 2013 en eindrapport werd opgeleverd. De tool 'mytalent@work', een (zelf)evaluatieinstrument rond sociale vaardigheden voor jobstudenten/stagiairs/startbaners/DBSO-leerlingen, werd gelanceerd en zal nog verder gedissemineerd worden in 2014. Een sjabloon voor een onthaalbrochure bestemd voor dezelfde doelgroep werd ontworpen. Voor gebruik op school of binnen het jeugdwerk werd een lespakket rond studentenarbeid uitgewerkt, waarbij aandacht wordt besteed aan o.a. het belang van sociale vaardigheden, regelgeving, sollicitatietips, enz.

OD 13.3 De beleidsdomeinen Cultuur, Jeugd, Sport, Werk en Sociale Economie, Onderwijs & Vorming werken een samenhangende, complementaire EVC-visie uit voor het hoger onderwijs, volwassenenonderwijs, cultuur, sport en jeugd rond doelstellingen

 1
1 0

	status	actie	opmerking
	geel - aandacht	Conceptnota EVC (Onderwijs i.s.m. andere relevante actoren)	<ul style="list-style-type: none"> - Conceptnota EVC: eind december 2012 zijn alle adviezen verkregen (strategische adviesraden, VLUHR en EVC-promotorenteam) - Voorontwerp decreet naar kabinet: ok (19/06/2013) - Advies IF verkregen (02/09/2013) - Akkoord Begroting - Principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering van het EVC-decreet komt er deze legislatuur niet meer.
	groen - op schema	Opmaak trajectplan competenties in het jeugdwerk, evaluatie en aanpassing attestenregeling binnen de jeugdsector en integratie ervan in het EVC-kader (Jeugd)	<p>In 2013 rondde de werkgroep de werkzaamheden af wat betreft de voorbereiding van het decreet en het uitvoeringsbesluit.</p> <p>Het wetgevend proces werd opgestart: het decreet werd op 24 januari definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering en is op 31 januari 2014 ingediend bij het Vlaams Parlement.</p> <p>Het voorontwerp van uitvoeringsbesluit is ook klaar. Nadat het advies van IF is verkregen (aangevraagd 31 januari 2014) zal het voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering.</p> <p>Het is de bedoeling dat het wetgevend proces afgerond wordt tijdens de huidige legislatuur.</p> <p>De inwerkingtreding van het decreet is voorzien op 1 oktober 2015 (dit is dus later dan initieel was ingeschat.)</p>

OD 13.4 Jongeren krijgen kansen om, op basis van EVC, leer- of opleidingstrajecten te verkorten en/of de toegang tot werk te vergemakkelijken.

 5 0
0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	EVC trajecten mogelijk maken binnen de Vlaamse overheid en onderzoeken van de mogelijkheden voor lokale besturen (Bestuurszaken).	De omzendbrief werd reeds in 2012 goed gekeurd. De nieuwe regeling is van kracht sinds 1 oktober 2012.
	groen - voltooid	Oplijsting en afbakening profielen (Jeugd, Sport, Cultuur, i.s.m. Onderwijs en Werk)	Project gegund aan Tempera: opmaak beroepenstructuur 'cultuureditor' en competentieprofiel 'begeleider in het veld van de actieve kunstbeoefening'. Eindrapport werd opgeleverd. Studiedag was op 5 november 2012.
	groen - voltooid	Oplijsting en afbakening profielen (Jeugd, Sport, Cultuur, i.s.m. Onderwijs en Werk)	Sinds 2012 wordt invulling gegeven aan de Vlaamse kwalificatiestructuur. Op basis van een jaarlijkse prioriteitenlijst worden beroepskwalificaties ontwikkeld, ingeschaald en erkend. Zij vormen de bouwstenen van waaruit diverse leerwegen (opleidingen, EVC-trajecten) gemodelleerd kunnen worden. Eind 2013 werden

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 13 Alle jongeren krijgen kansen om in hun vrije tijd competenties te herkennen, te ontwikkelen en/of te laten erkennen.

	status	actie	opmerking
			ongeveer 88 beroepskwalificaties erkend. Er werd ook een project gegund aan Tempera voor de opmaak van de beroepenstructuur 'cultuureducator' en competentieprofiel 'begeleider in het veld van de actieve kunstbeoefening'. Eindrapport werd opgeleverd. Studiedag was op 5 november 2012.

SD 14 De positie van jongeren in het arbeidsproces is versterkt.

 13 2 0

OD 14.1 Jongeren zijn vertegenwoordigd in de bestaande overlegstructuren.	45
OD 14.2 Er is een structurele dialoog tussen arbeidsmarktactoren en jongeren.	45
OD 14.3 Er is waardig werk voor jongeren.	46
OD 14.4 Er is informatie en begeleiding op maat van elke jongere bij de transitie naar werk.	46

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 14 De positie van jongeren in het arbeidsproces is versterkt.

SD 14 De positie van jongeren in het arbeidsproces is versterkt.

 13 2 0

OD 14.1 Jongeren zijn vertegenwoordigd in de bestaande overlegstructuren.

 3 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Beginloopbaandebat (Werk i.s.m. Minister-President)	Er is geen formeel en eenmalig debat over dit onderwerp geweest. De strijd tegen jeugdwerkloosheid en ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs werd wel verschillende keren besproken met de sociale partners. Via de VDAB werden de voorbije jaren verschillende initiatieven genomen om in dialoog te gaan met jongeren. Voorbeelden hiervan is de IT-wedstrijd, 'Create your digital jobadvisor', jongerenpanels, de samenwerking met Klasse voor 'Roadies', het lessenpakket, 'De start van een loopbaan', campusacties, ... De strategische accountmanager Jeugd zal op termijn tot een meer structurele dialoog met jongeren leiden.
	groen - op schema	Commissie diversiteit SERV (Werk & Sociale Economie)	De Commissie Diversiteit bepaalt zelf haar programma's met thema's. Er is overleg geweest tussen de SERV en de Jeugdraad. De vraag werd ook aangekaart bij de verschillende stakeholders aanwezig in de Commissie Diversiteit. Maar vanuit het beleidsdomein is het moeilijk om ons te gaan mengen met de interne keuken van het stakeholdersoverleg van de SERV.
	groen - op schema	Meer invloed in vakbonden (Werk & Sociale Economie)	Vanuit het beleidsdomein zijn de vakbonden en werkgeversorganisaties belangrijke partners waar we regelmatig mee in dialoog gaan. Zij kaarten ook regelmatig het probleem van jeugdwerkloosheid aan. De vertegenwoordiging van jongeren in hun organisaties werd aangekaart en zal door de organisaties ter harte genomen worden, maar vanuit onze rol is onze impact beperkt.

OD 14.2 Er is een structurele dialoog tussen arbeidsmarktactoren en jongeren.

 2 1 0

	status	actie	opmerking
	geel - kleine afwijking	Dialoog werkgelegenheid	De Vlaamse Jeugdraad startte in het voorjaar 2013 een nieuw traject Jongerenambassadeurs op in het kader van de 'gestructureerde dialoog', een initiatief van Europa om jongeren meer te betrekken bij de uitwerking van Europees Jeugdbeleid. Het thema voor deze cyclus werd 'sociale inclusie' en de jongerenambassadeurs focusten zich hier op vrije tijd, onderwijs en werk. Rond deze thema's werden er focusgesprekken afgenomen met 15 groepen gaande van 5 tot 26 jongeren. Zo werden ook een VDAB jongerenpanel vanuit Antwerpen en jongeren in een persoonlijk ontwikkelingstraject uit Gent bevestigd. Daarnaast verscheen er een online enquête rond deze drie thema's. De resultaten werden gebundeld in een rapport en hier werd samen met de Jongerenambassadeurs niet enkel op Europees niveau maar ook op Vlaams en Federaal niveau mee gelobbyd. Zo gingen ze het gesprek aan met ministers Smet en De Coninck en ging de VDAB alvast aan de slag met de bevindingen om o.a. hun jongerenwebsite aan te passen.
	groen - voltooid	Dialoog met Brusselse overheid (Jeugd, Werk)	Er is een samenwerkingsakkoord waarbij afgesproken is dat 1500 gevalideerde vacatures (gevalideerd betekent dat de VDAB bij werkgevers getoetst heeft of deze vacatures door Brusselaars ingevuld mogen worden en of voor deze vacatures de toeleiding door Actiris verzekerd is) door Brusselaars ingevuld zullen worden. In eerste instantie werd dit beperkt tot de Rand. Sinds eind 2013 werd dit uitgebreid naar Leuven, Aalst en Mechelen. Daarnaast is er ook een automatische vacatureuitwisseling waar Brusselaars op kunnen solliciteren. In het kader van de Jeugdgarantie werden verder ook afspraken gemaakt dat er vanuit RDB extra opleidingen voor jongeren georganiseerd zullen worden om de jeugdgarantie uit te voeren.

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 14 De positie van jongeren in het arbeidsproces is versterkt.

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Dialogoog met vakbonden en werkgeversorganisaties (Werk)	Vanuit het beleidsdomein zijn de vakbonden en werkgeversorganisaties belangrijke partners waar we regelmatig mee in dialoog gaan. Zij kaarten ook regelmatig het probleem van jeugdwerkloosheid aan. De vertegenwoordiging van jongeren in hun organisaties werd aangekaart en zal door de organisaties ter harte worden genomen, maar vanuit onze rol kunnen we ons moeilijk mengen in hun interne organisatie.

OD 14.3 Er is waardig werk voor jongeren.

 1 1 0

	status	actie	opmerking
	geel - kleine afwijking	Debat waardig werk voor jongeren	Hoewel jeugdwerkloosheid een belangrijk aandachtspunt was in de omgevingsanalyse voor het volgende jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan, kwam het thema niet als cruciale uitdaging naar voor op het Groteprioriteitendebat (20 september 2013). In 2014 zullen jongeren via het project Platform Jonge Werklozen van de zelforganisatie For Youth vzw (Fedactio), in gesprek gaan over hun plaats en hun rol op de arbeidsmarkt. Het project loopt in opdracht van de minister van Jeugd. Vanuit Werk en de VDAB werd specifiek aandacht besteed aan jongeren en jeugdwerkloosheid. Over 'waardig werk' is geen formeel en eenmalig debat georganiseerd, maar het is wel een aandachtspunt doorheen de acties die ondernomen worden. Ook al zijn de instrumenten waarover de Vlaamse overheid beschikt op dit vlak eerder beperkt. In het uitwerken van acties is in overleg met de sociale partners aandacht voor kwaliteit van begeleiding, competentieversterking en kansen op tewerkstelling.
	groen - op schema	Debat	Er is geen formeel en eenmalig debat over dit onderwerp geweest, maar het is wel een aandachtspunt doorheen de acties die we ondernemen. Ook al zijn de instrumenten waarover de Vlaamse overheid beschikt op dit vlak eerder beperkt. In het uitwerken van acties is in overleg met de sociale partners aandacht voor kwaliteit van begeleiding, competentieversterking en kansen op tewerkstelling.

OD 14.4 Er is informatie en begeleiding op maat van elke jongere bij de transitie naar werk.

 7 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Aanvullende informatie (Jeugd)	Lancering van de jongerengids in 2013 en de bijhorende website. Het thema werken vormt een belangrijk onderdeel van de jongerengids + 16 jaar. Ook binnen de jeugdinfotheek (jeugdinfotheek.be) is heel wat info over werk te vinden.
	groen - voltooid	Aanvullende informatie (Werk)	Er is verder ingezet op een arbeidsmarktgerichte studie- en beroepskeuze ism CLB en de onderwijspartners. In 2013 werden volgende acties ondernomen: verruiming van de doe-dagen naar leerlingen 1 en 2de graad ASO, uitvoering project "elke week ander werk (de roadies)" om jongeren met de wereld van beroepen te laten kennismaken, acties om werkloze (pas afgestudeerde) ASO-ers te heroriënteren naar technische (beroeps)opleidingen. Bijzondere aandacht gaat naar de STEM-domeinen (Science, Technology, Engineering and Mathematics) om beter tegemoet te komen aan de behoeften van de kenniseconomie en de arbeidsmarkt.
	groen - voltooid	Belang realistische verwachtingen (Onderwijs & Vorming)	Tot 31 augustus 2015 wordt een personeelslid gedetacheerd voor de verdere ontwikkeling van de website Onderwijskiezer. Het aanvullen van de website met belangstellingstesten en arbeidsmarktgerelateerd materiaal gebeurt continu. Onderwijskiezer onderhoudt permanente contacten met arbeidsmarktactoren voor constante actualisatie van arbeidsmarktinformatie (vbn. zijn toegevoegde loongegevens, nieuwe zoekfuncties,

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 14 De positie van jongeren in het arbeidsproces is versterkt.

	status	actie	opmerking
			<p>meer linken tussen opleidingen en beroepen) In 2014 werd specifieke informatie voor vroegtijdig schoolverlaters toegevoegd ism VDAB (pagina "Geen diploma. Wat nu?"). In het voorjaar van 2014 worden cijfers gepubliceerd over het studierendement bij overgang naar Hoger Onderwijs (cijfers aangeleverd door departement O&V). In 2014 kreeg de website onderwijskiezer een nieuwe layout op basis van eind 2012 uitgevoerde websiteanalyse en gebruikerstests.</p>
	groen - op schema	Erkennen eigen talent (Onderwijs, Werk, Welzijn)	<p>-Er werden specifieke maatregelen genomen met het oog op de invoering van een jeugdwerkgarantie en het terugdringen van werkloosheid bij jongeren. Via leren op de werkplek, instapstages en werkinlevingstrajecten in de centrumsteden doen we jongeren de aansluiting met de arbeidsmarkt opnieuw vinden. -Er wordt toegewerkt naar de lancering van een basisversie van een digitaal ondersteund POP gekoppeld aan het e-portfolio Mijn Loopbaan. In MLB vindt men oa het overzicht van de opleidings- en loopbaancheques waarop men recht heeft, een beroepsoriëntatie-instrument, en de mogelijkheid om een eigen competentieprofiel op te stellen. Wie een competentieprofiel heeft in MLB, kan automatisch vacatures ontvangen die bij dat profiel passen, of een overzicht krijgen van de competenties die eventueel bijgeschaafd kunnen worden. - Mbt EVC wordt verder gewerkt aan de voorbereiding van een regelgevend kader. In afwachting hiervan werden de testcentra ervaringsbewijs verlengd tot eind 2014.</p>
	groen - voltooid	Erkennen eigen talent (Onderwijs, Werk, Welzijn)	<p>2013: De belangstellingsproef I-Prefer werd gebruiksvriendelijker gemaakt, het aantal vragen werd teruggebracht van 200 tot 140. - I-Like: van deze belangstellingstest werd ook een foto-versie ontwikkeld om taalarmere leerlingen te ondersteunen. - I-Study: studiemethode- en motivatietest voor laatstejaars SO - I-Study-basic: studiemethode- en motivatietest voor leerlingen zesde leerjaar - I-Study Junior, voor het tweede leerjaar secundair.</p> <p>2014: Op vraag van STEM-platform: partner in ontwikkeling oriënterende STEM-test</p>

SD 15 De (zin voor) creativiteit, innovatie en ondernemen bij jongeren is vergroot.

OD 15.1 Door het opzetten van proefprojecten wordt gezocht naar manieren om in de ruime zin het creatief en innovatief denken bij kinderen en jongeren te stimuleren.	49
OD 15.2 Jongeren met ondernemerszin krijgen toegang tot ondernemerschap door het creëren van synergie tussen de ondernemerswereld en de jeugdwereld.	49
OD 15.3 Meer ondersteunen en informeren van jongeren over ondernemen.	50

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 15 De (zin voor) creativiteit, innovatie en ondernemen bij jongeren is vergroot.

SD 15 De (zin voor) creativiteit, innovatie en ondernemen bij jongeren is vergroot.

 8 2 0

OD 15.1 Door het opzetten van proefprojecten wordt gezocht naar manieren om in de ruime zin het creatief en innovatief denken bij kinderen en jongeren te stimuleren.

 2 1
 0

	status	actie	opmerking
	geel - aandacht	Brede maatschappelijke innovatie (Innovatie)	Het Departement EWI lanceerde in 2013 een oproep 'sociale innovatie'. Er werd hierbij niet specifiek aandacht besteed aan de jeugd als kwetsbare groep, wel aan alle maatschappelijk kwetsbare groepen. De trekker voor het creëren van synergieën tussen jeugd en ondernemers is het departement CJSM. De lancering van de sociale innovatiefabriek in 2013 en projecten zoals 'helden van later' zetten sociale en maatschappelijke innovatie mee op de kaart.
	groen - voltooid	Brugprojecten (Economie en Onderwijs)	Er werd in 2013 een oproep brugprojecten Economie-Onderwijs gelanceerd door het Agentschap Ondernemen voor 4 milj. euro.

OD 15.2 Jongeren met ondernemerszin krijgen toegang tot ondernemerschap door het creëren van synergie tussen de ondernemerswereld en de jeugdwereld.

 3 1
 0

	status	actie	opmerking
	status nog te bepalen	Buitenlandse stages (Buitenlands beleid en Economie)	Voor deze actie is geen informatie beschikbaar
	geel - kleine afwijking	Aandacht maatschappelijk kwetsbare groepen (Innovatie)	Het Departement EWI lanceerde in 2013 een oproep 'sociale innovatie', met aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen maar niet specifiek voor 'jongeren met ondernemerszin'. De trekker voor het creëren van synergieën tussen de jeugd en ondernemers is het departement CJSM.
	groen - op schema	Jeugdorganisaties als toegangspoort (Economie en Jeugd)	In 2013 werd het DAC decreet aangepast en een bijhorend besluit VR opgemaakt. Met dit nieuwe besluit wil de Vlaamse Regering tewerkstellingsprojecten binnen het jeugdhuiswerk ondersteunen. Naast artistieke projecten kunnen jeugdhuisen ook een subsidie ontvangen voor projecten ter ondersteuning van het ondernemerschap bij jongeren. Voor 2014 zullen 15 projecten gesubsidieerd worden ter ondersteuning van het ondernemerschap. Deze projecten richten zich veelal op kwetsbare jongeren en komen tot stand in samenwerking met diverse partners met expertise op het vlak van ondernemerschap. Ook in 2014 kunnen jeugdhuisen opnieuw een subsidieaanvraag indienen voor een nieuw project of voor de verlenging van een bestaand project.
	groen - voltooid	Ondernemerschap voor kansengroepen (Sociale economie, werk en economie).	- Als een jongere een niet werkende werkzoekende is, een grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft en een ondernemersambitie heeft, dan kan hij instromen bij een activiteitencoöperatie. Tot op heden is er aan de werking van de AC's niets veranderd dat de toegang van jongeren raakte. -Ondernemerschapstrajecten: sinds 1/11/2008 tot 31/3/2013 konden jongeren bij het ESF-project Ondernemen Werkt terecht indien men werkzoekende was en als zelfstandige wilde opstarten. Vanaf 1/10/2013 voert Syntra Limburg het ESF-project Maak werk van je zaak uit. Dit zijn opnieuw ondernemerschapstrajecten waar ook jongeren in kunnen stappen indien ze tav hun ondernemingsidee positief beoordeeld worden door VDAB en: o niet-werkende werkzoekende zijn. o of deeltijds (met inkomensgarantie) werkt en in het Vlaams gewest woont.

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 15 De (zin voor) creativiteit, innovatie en ondernemen bij jongeren is vergroot.

status	actie	opmerking
		o Of bedreigd zijn door collectief ontslag en/of sluiting van de onderneming.

OD 15.3 Meer ondersteunen en informeren van jongeren over ondernemen.

status	actie	opmerking
 groen - op schema	Ervaring uit vrijwilligerswerk (Werk)	Dit is federale materie en zal ook na de staatsvorming federale materie blijven. Knelpunten rond vrijwilligersstatuut worden opgenomen in de operationalisering van het werk-welzijnsbeleidskader voor de groepen van personen die niet, niet meer of nog niet kunnen participeren op de arbeidsmarkt omwille van medische, psychische, psychiatrische, mentale of sociale problemen.
 groen - voltooid	Informatie afgestudeerden (Economie - agentschap Ondernemen)	Het concept van de SID-ins wordt herbekeken. Er zijn twee sporen: - Vorig jaar is er op de beurs een grootschalige bevraging gebeurd (in totaal 1000tal respondenten) die oa ging over de SID-in's en de gids Wat na het SO Je vindt het resultaat voor 2013 op http://www.slideshare.net/OnderwijsVlaanderen/bevraging-sid-in-2013def Dit jaar doen we dezelfde bevraging, al is het nu te vroeg voor conclusies. We hebben trouwens sinds SID-in 2014 ook de collega's van jeugd op onze SID-in staan met verspreiding van de jongerengids. - Samen met vertegenwoordigers van univeriteiten, hogescholen, jongeren, onderwijs, CLB's, ministerie van onderwijs en VDAB zijn we begonnen aan een blik op de SID-in van de toekomst (met oog op SIDin 2016). We deden daar al twee stakeholdersdialogen rond - en plannen in mei een derde ronde. Daarin worden concrete voorstellen uitgewerkt.
 groen - voltooid	Prestartersadvies (Economie)	Bright young starters platform: BRYO: tot 31 maart 2014 Steun voor prestarters: tot 31 augustus 2014

SD 16 Meer kinderen en jongeren integreren kunst en cultuur in hun dagelijks leven.

 13 2 0

OD 16.1 De ministers van cultuur, jeugd, onderwijs en onroerend erfgoed maken werk van een structureel, samenhangend en complementair cultuureducatiebeleid.	52
OD 16.2 Jeugdcultuuractoren zijn gestimuleerd om in te zetten op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.	52
OD 16.3 Bij het vorm geven van culturele initiatieven is er aandacht voor de vragen, wensen en behoeften van kinderen en jongeren.	53

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 16 Meer kinderen en jongeren integreren kunst en cultuur in hun dagelijks leven.

SD 16 Meer kinderen en jongeren integreren kunst en cultuur in hun dagelijks leven.

 13 2 0

OD 16.1 De ministers van cultuur, jeugd, onderwijs en onroerend erfgoed maken werk van een structureel, samenhangend en complementair cultuureducatiebeleid.

 5 1
 0

	status	actie	opmerking
	geel - kleine afwijking	Ouders betrekken (Cultuur, Jeugd, Onderwijs en Welzijn, Inburgering)	Er werden naast de Kinderkunstendag geen expliciete initiatieven uitgewerkt vanuit de Vlaamse overheid naar ouders.
	groen - op schema	Onderzoek cultuureducatie (Cultuur, Jeugd, Onderwijs, Onroerend erfgoed)	De commissie Groeien in Cultuur heeft een uitgebreide screening gedaan van alle beleidinstrumenten m.b.t. cultuureducatie binnen cultuur en jeugd, vertrekkend van het beleidskader dat de conceptnota's Groeien in cultuur én Doorgroeien in cultuur bieden. Hierdoor werd ook aandacht besteed aan de categorie van kinderen & jongeren onder de 12 jaar. De tussentijdse resultaten werden opgeleverd aan de kabinetten en tijdens het Cultuurforum werd een klankbordsessie georganiseerd voor stakeholders uit de betrokken sectoren. Verder heeft de commissie ook een aanzet gegeven voor een kwaliteitskader, dat organisaties moet toelaten hun eigen cultuureducatieve werking hierop te screenen & intern de dialoog op te starten, waarbij een aspect als participantengerichtheid en -betrokkenheid zeker aan bod komt. Hieraan werd een klankbordmoment gewijd tijdens de Inspiratiedag Lokaal Cultuureducatiebeleid. De ENCE's blijven van hun kant inzetten op expertisedeling m.b.t. cultuureducatie binnen hun regio.
	groen - voltooid	Stadsregionale cultuureducatieve netwerken (Cultuur, Jeugd, Onderwijs)	De ENCE'S werden in 2013 geëvalueerd en verlengd. Ook in 2014 zal er een evaluatie zijn en eventueel een verlenging. In de volgende regeerperiode is het zaak na te gaan of deze netwerken de beoogde resultaten opleveren en wat er te leren valt uit deze eerste proefprojecten.
	groen - voltooid	Toenadering lokale beleidsactoren en expertise op Vlaams en regionaal niveau (Jeugd & Onderwijs en Vorming)	Door de ENCE's, op studie- en vormingsdagen e.d. werden lokale jeugd- en cultuuractoren geïnformeerd en geïnspireerd door voorbeelden uit binnen- en buitenland.
	groen - voltooid	Uitwerken strategisch kader (Cultuur, Onderwijs, Jeugd, Onroerend erfgoed)	Deze actie was al uitgevoerd bij de vorige rapportage
	groen - voltooid	Verder uitwerking van leerlijnen in het onderwijs (Onderwijs)	In 2013 werd via een gebruikersonderzoek het startschot gegeven voor een nieuwe dynamo3 website. Het gebruikersonderzoek wordt afgerond in 2014, waarna de aanbesteding voor een nieuwe dynamo 3 applicatie volgt. In 2013 werden 2 juryrondes uitgevoerd in het kader van dynamo3 en zal het volledige subsidiebedrag worden uitgekeerd. In 2014 zijn 3 juryrondes gepland. Zie ook www.dynamo3.be

OD 16.2 Jeugdcultuuractoren zijn gestimuleerd om in te zetten op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

 1 1 0

	status	actie	opmerking
	geel - kleine afwijking	Instrumentarium opbouwen en verspreiden (Jeugd)	Vanuit de Vlaamse overheid werden geen nieuwe instrumenten opgebouwd of verspreid. De expertisegroep Cultuur & Cultuureducatie van de Ambrassade is een potentiële plek om met dit soort van thema aan de slag te gaan en heeft alvast plannen om hierrond in 2014 te werken. Bepaalde ENCE's zoals Lasso nemen het thema expliciet op in hun werking: zo zetten ze een vormingstraject

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 16 Meer kinderen en jongeren integreren kunst en cultuur in hun dagelijks leven.

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Stimuleren van kennisuitwisseling (Jeugd)	<p>op rond het inschakelen van kwetsbare vrijwilligers in een culturele organisatie. Met JES werd een vormingstraject opgezet rond cultuurbemiddeling op maat van Brusselse jongeren.</p> <p>In september 2013 stelden de onderzoekers van KATHO Hogeschool en de Universiteit Gent het onderzoek 'Jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren' voor. Het onderzoek geeft voor het eerst een kwantitatieve kijk op deze sector maar brengt ook noden en behoeften in kaart en geeft ook aanbevelingen.</p> <p>Enkele aanbevelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tendering ondermijnt de langetermijn werking - herzie systeem van registratie en legitimatie van de publieke middelen - blijf de jongere centraal stellen - voorzie voldoende omkadering - stimuleer professionalisering - als werkgever: werk aan arbeidsvoorwaarden, voorzie verticale groei voor werknemers en werk aan het imago - geef aandacht aan infrastructurele tekortkomingen <p>Enkele goede voorbeelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stimuleer een open houding - vertrek vanuit de jongeren zelf - zoek evenwicht tussen noden personeel/jongeren - bewaak de samenstelling van de werking (profiel jeugdwerkers, diversiteit en genderverhoudingen) - investeer in een meisjesaanbod

OD 16.3 Bij het vorm geven van culturele initiatieven is er aandacht voor de vragen, wensen en behoeften van kinderen en jongeren.

 7 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Opbouw en delen van expertise (Cultuur, Jeugd, Onderwijs & Vorming)	het eerste werkingsjaar wordt geëvalueerd en de ENCE's starten hun tweede werkingsjaar het tweede werkingsjaar is lopende en de werking van de ENCE's zal opnieuw geëvalueerd worden.
	groen - op schema	Stimuleren cultuuractoren (Cultuur)	Het stimuleren van culturele actoren, zowel op Vlaams als op lokaal niveau, om in hun programmering en publiekswerking een volwaardige plaats te geven aan kinderen en jongeren in de aard van het aanbod en het creëren van betrokkenheid van de doelgroep in de opmaak van het programma of het opzetten van andere initiatieven, gebeurde via o.a. volgende grootschalige initiatieven: (1) de succesrijke Dag van de Cultuureducatie, die cultuureducatieve professionals en leerkrachten wil inspireren, in 2013 rond 'meesterschap en engagement'; (2) de talrijk bijgewoonde Inspiratiedag Lokaal Cultuureducatiebeleid, die gericht was op lokale praktijkwerkers en beleidsmensen en vooral de aandacht wilde vestigen op de kansen die de nieuwe BBC/geïntegreerde, meerjarige beleidsplanning biedt; (3) de Kunstendag voor Kinderen, die via tal van activiteiten op 1 dag aandacht vraagt voor het belang om kinderen van jongsaf in aanraking te laten komen met de kunsten, in het bijzonder binnen gezinscontext.
	groen - op schema	Stimuleren cultuuractoren (Jeugd)	De VVJ besteedt heel wat aandacht aan het belang van participatie, ook in het bepalen van culturele programma's, in haar vormingen (algemeen zowel als op de VVJ driedaagse) van jeugdconsulenten. Voor heel wat Vlaamse cultuur-én kunsteducatieve organisaties is een gezonde verhouding tussen participatie van de kinderen en jongeren én de inbreng van o.a. kunstenaars en cultuureducatoren aanwezig. In de kunsten zien

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 16 Meer kinderen en jongeren integreren kunst en cultuur in hun dagelijks leven.

	status	actie	opmerking
			we dat helaas minder.
	groen - op schema	Stimuleren cultuuroctoren (Kunsten en Erfgoed)	<p>- De acties vermeld bij SD09 dragen ook bij tot de SD 16. Deze aandacht is immers noodzakelijk om de doelstelling in het convenant met de VGC en de werking van het ENCE Brussel kwaliteitsvol uit te voeren. De mate waarin jongeren daarbij actief worden betrokken in het tot stand brengen van een aanbod, of in de strategische planning en het beleid, is ons niet gekend.</p> <p>- 1 euro-maatregel: Binnen de BH (2009-2013) die afgesloten zijn met Vlaams ingedeelde musea is er in opgenomen dat zij de toegang verleent aan alle kinderen en jongeren onder 26 jaar, ongeacht nationaliteit voor maximum 1 euro. De compensatie van de 1-euromaatregel maakt deel uit van de werkingssubsidie van de gesubsidieerde organisaties.</p> <p>Voor 2014 blijft het eerste punt nog gelden.</p> <p>- Er is een nieuwe beleidsperiode gestart voor de musea (2014-2018) de aandacht voor kinderen en jongeren zat bij de beoordelingscriteria verankerd.</p> <p>- De commissie Groeien in Cultuur maakt werk van een kwaliteitskader vr cultuureducatie.</p>
	groen - op schema	Stimuleren van netwerkvorming en praktijkuitwisseling (Jeugd)	Met de oprichting van de ENCE's is deze doelstelling in een aantal cruciale regio's in Vlaanderen op gang gekomen.
	groen - voltooid	Stimuleren van netwerkvorming en praktijkuitwisseling (Onderwijs & Vorming)	<p>Jaarlijks aanbod voor de leerlingen en docenten van de lerarenopleiding. Zie ook http://www.canoncultuurcel.be/cultuurdag-17-maart-desingel</p> <p>1 en 2 maart 2013 werden de cultuurdagen georganiseerd in co-productie met Mind the Book in de Singel</p> <p>17 maart 2014 gaan de cultuurdagen door in de Singel in Antwerpen</p> <p>de dag van de cultuureducatie thema 'meesterschap' in de VOORUIT op 29 januari thema 'cultuur en verlies' in de BOZAR op 4 februari</p> <p>het cultuureducatief platform cultuurkuur.be heeft als doel het ontsluiten van het cultuureducatief aanbod voor het onderwijs. Daarbij bundelen Cultuurnet Vlaanderen op basis van de UiTdatabank en CANON Cultuurcel hun krachten.</p> <p>Het platform heeft als doel onderwijs en cultuurpartners te verenigen op één centraal netwerkpunt.</p> <p>Cultuurkuur.be gaat in pilootversie in mei 2013, op 4 november wordt www.cultuurkuur.be gelanceerd. De verdere optimalisatie van www.cultuurkuur.be en de integratie van dynamo3 binnen cultuurkuur staat voorop.</p>

SD 17 Jeugdcultuur krijgt meer ruimte en ondersteuning

OD 17.1 Alle kinderen en jongeren beschikken over bereikbare en toegankelijke infrastructuur en over voldoende ondersteuning om creatief bezig te zijn en te experimenteren.	56
OD 17.2 We zetten in op een goede begeleiding van kinderen en jongeren in hun creativiteit, volgens hun behoefte en/of vragen, zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en daarin kunnen groeien.	56
OD 17.3 De kennis en zichtbaarheid van en de beeldvorming over jeugdcultuur verbetert.	57

SD 17 Jeugdcultuur krijgt meer ruimte en ondersteuning

 15
  5
  2

OD 17.1 Alle kinderen en jongeren beschikken over bereikbare en toegankelijke infrastructuur en over voldoende ondersteuning om creatief bezig te zijn en te experimenteren.
 5
  2
  0

	status	actie	opmerking
	geel - aandacht	Infrastructuur meer toegankelijk (Cultuur en Onderwijs (Agion))	Studie samen met VZW Enter ter opmaak van een inspiratiebundel Integrale Toegankelijkheid schoolgebouwen werd verder gezet in 2013 en uitgevoerd in 2014. De grote studiedag gepland in de eerste helft van 2013 rond de integrale toegankelijkheid Schoolgebouwen en studiedag gaat door op 2014 waarbij de Inspiratiebundel gelanceerd wordt. Vanaf dan is de inspiratiebundel zowel op de website van AGION als Enter vzw digitaal beschikbaar.
	groen - op schema	Jeugdculturele zones (Jeugd)	In opdracht van de afdeling Jeugd en de Provincie Vlaams-Brabant organiseerden Vitamine C, Demos & JINT een succesvolle inspiratiedag: Vrijhavens. Over ruimte voor jong cultureel verzet. Zowel met grote internationale voorbeelden als kleine lokale voorbeelden werden beleidsmakers op Vlaams, provinciaal en lokaal niveau zowel als cultuuractoren en jeugdwerkers geïnspireerd. Zij diepten bovendien via 4 praattafels een aantal aspecten uit van wat een jeugdculturele zone kan zijn. Met dit materiaal als basis werkte Demos verder aan een denk- & visietraject met spelers uit heel Vlaanderen en Brussel. Dit leidde tot een publicatie in het voorjaar van 2014.
	groen - op schema	Jeugdculturele zones (Stedenbeleid)	Voeren van perceptieonderzoek bij kinderen en jongeren in het kader van de Stadsmonitor: begin 2014 is een onderzoek gestart naar hoe kinderen en jongeren de stad beleven (cultuur is één aspect hiervan).
	groen - op schema	Opbouw en delen van expertise (Jeugd)	De doelstellingen in het kader van de prioriteit jeugdcultuur werden door de lokale besturen verder uitgevoerd. De website werd aangevuld met goede voorbeelden die werden verzameld tijdens een aantal plaatsbezoeken. Bij de opmaak van het cijferboek in 2014 zal ook aandacht besteed worden aan het jeugdcultuurbeleid. In 2013 werd tijdens de conferentie 'jong in de stad' een werkgroep met plaatsbezoek rond dit thema aangeboden. In de bestuursakkoorden die met de provincies werden afgesloten in 2013 en waaraan vanaf 2014 uitvoering zal gegeven worden, is opbouwen en delen van expertise rond culturele ruimtes als doelstelling/ opdracht opgenomen.
	groen - voltooid	Stimuleren lokale besturen in het voorzien van creatieve ruimtes (Jeugd , Cultuur, stedenbeleid)	- tijdens de conferentie Jong in de stad werd een werkgroep aangeboden rond 'creatieve ruimtes voor jongeren in de stad' - ook in de bestuursakkoorden met de provincies werd een opdracht geformuleerd rond het stimuleren van lokale besturen in het voorzien van creatieve ruimtes. - uitvoering van de prioriteit jeugdcultuur in de gemeentelijke jeugdbeleidsplannen 2013, via deze prioriteit gemeenten stimuleren - verlenging van de prioriteit jeugdcultuur als Vlaamse beleidsprioriteit jeugd voor het Strategische meerjarenplan 2014-2019, met de mogelijkheid te investeren in een brede schoolwerking
	groen - op schema	Stimuleren van een aanbod DKO in locaties van reguliere basisscholen (Onderwijs)	Good practices samenwerking DKO en BaO worden meegenomen in de communicatiefora en andere initiatieven van het Ministerie van Onderwijs en Vorming

OD 17.2 We zetten in op een goede begeleiding van kinderen en jongeren in hun creativiteit, volgens hun behoefte en/of vragen, zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en daarin kunnen groeien.
 7
  3
  2

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 17 Jeugdcultuur krijgt meer ruimte en ondersteuning

	status	actie	opmerking
	stopgezet/ geannuleerd	Toptalentopleidingen (Onderwijs)	Wat betreft de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs: die werd on hold gezet vlak voor de zomervakantie wegens onder meer onvoldoende draagvlak en te weinig financiële ruimte om wijzigingen door te voeren.
	geel - aandacht	Kunstenaars als begeleiders (Jeugd)	Gezien de budgettaire krapte was het moeilijk om extra mogelijkheden te voorzien voor het inschakelen van kunstenaars bij creatieve/artistische projecten op school op Vlaams niveau. In Brussel werd i.s.m. Lasso wel een studiedag opgezet rond Kunstenaars in de Klas (18/3/2014)
	geel - aandacht	Toptalentopleidingen (Onderwijs)	Specifieke maatregelen voor leerlingen met artistieke of sportieve toptalenten, zijn intussen opgenomen in de codex secundair onderwijs. Ze zijn meegedeeld via omzendbrief SO/2005/04 (waarin ook andere bepalingen) aan scholen en schoolbesturen. Wat betreft de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs: deze werd on hold gezet vlak voor de zomervakantie 2013, onder meer wegens onvoldoende draagvlak en te weinig financiële ruimte om wijzigingen door te voeren.
	groen - op schema	Afstemmen beleid (Jeugd, Cultuur, Onderwijs&Vorming)	De systematische afstemming tussen ACCE & CANON (o.a. met de Dag van de Cultuureducatie als tastbaar product) en de Conceptnota's Groeien en Doorgroeien in cultuur wijzen op een vergevorderde afstemming tussen de beleidsvelden. Ook het werk in de commissie die de beleidsinstrumenten screende was een duidelijk voorbeeld van afstemming.
	groen - voltooid	Helpdesk creatieve initiatieven (Cultuur en Onderwijs & Vorming)	Jong artistiek talent ondersteunen is nog steeds een opdracht voor provinciebesturen. Op Vlaams niveau is het Kunstenloket nog steeds een belangrijke plek voor startende (en meer ervaren) kunstenaars. Daarnaast hebben de ENCE's ervoor gezorgd dat er nu ook meer regionaal plekken zijn waar jonge kunstenaars terecht kunnen. Door de fusie van de kunstesteunpunten (BAM, MCV en VTi) zal het voor jonge kunstenaars ook eenvoudiger worden: zij kunnen zich voortaan richten tot één steunpunt.
	groen - voltooid	Kunstenaars als begeleiders (Cultuur)	De actie werd opgenomen in de nota 'Doorgroeien in cultuur'. Deze nota richt zich wel vooral naar jongeren ouder dan 18.
	groen - voltooid	Kunstenaars als begeleiders (Onderwijs & Vorming)	Integratie auteurslezingen in Dynamo3 (i.s.m. VFL)
	groen - op schema	Samenwerken talentontwikkeling (Cultuur, Jeugd, Onderwijs & Vorming)	Met de dag van de Cultuureducatie, de Cultuurdagen voor Cultuurdagen voor studenten lerarenopleiding kleuter, lager en secundair onderwijs, de activiteiten van Vitamine C is er in deze beleidsperiode heel wat aandacht geweest voor talentontwikkeling in cultuur.
	groen - op schema	Talentontwikkeling (Cultuur)	Ook in de subsidieperiode 2013-2016 zetten verschillende organisaties die gesubsidieerd worden onder het KD zich in voor kinderen en jongeren met talent. Het topcultuurstatuut werd in 2013 gelanceerd waardoor ouders vanaf april 2013 in de mogelijkheid werden gesteld dossiers in te dienen die hun kinderen in aanmerking laten komen voor een topcultuurstatuut. KE adviseert Onderwijs bij de samenstelling van een pool van experts die mee over die statuten oordeelt en levert een insteek op het vlak van criteria. In 2013 vroegen vier jonge muzikanten (en hun ouders) het topcultuurstatuut aan en werd het hen ook toegekend. Om ook 2014 in korte tijdsperiode te kunnen oordelen over de aanvragen voor het topcultuurstatuut worden er extra experts gezocht zodat de pool waaruit kan worden gerekruteerd groot genoeg is.
	groen - voltooid	Talentontwikkeling (onderwijs)	20/01/2012 Goedkeuring Nota Groeien In Cultuur door Vlaamse Regering

OD 17.3 De kennis en zichtbaarheid van en de beeldvorming over jeugdcultuur verbetert.

 3 0 0

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 17 Jeugdcultuur krijgt meer ruimte en ondersteuning

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Lokale beleidsmakers uitdagen om de specifieke gedragsuitingen van kinderen en jongeren te ontdekken en vanuit die analyse een aantal initiatieven rond jeugdcultuur te ondersteunen. (Cultuur, Jeugd)	Ook in 2013 en 2014 blijft jeugdcultuur een prioriteit vanuit Vlaanderen voor de lokale besturen. We blijven hen dan ook aanmoedigen om vanuit een analyse van de lokale context, behoeften en kinderen en jongeren te vertrekken.
	groen - op schema	Medianetwerk (Media, Cultuur en Jeugd)	<p>Op 2 april 2014 vond opnieuw een Jongerenmediadag plaats, ditmaal in Mechelen. In de namiddag zijn er allerlei workshops gericht op jongeren en een 'markt' voor jonge mediamakers, waar ze in contact kunnen komen met het professionele veld. Op de 'young media potentials markt' kunnen de jongeren hun ideeën pitchen bij ervaren mediamakers, die op hun beurt jonge talenten kunnen scouten. Dit is een uitstekend netwerkmoment om jongerenmediaorganisaties in contact te brengen met de professionele mediasector.</p> <p>De voorbereidingen voor de Jongerenmediadag 2014 werden reeds in 2013 aangevat. Meerdere partners zijn betrokken bij de organisatie (Mediawijs.be, Villa Crossmedia, CJSM, ...).</p>
	groen - op schema	Meer kennis over de verschillende jeugdculturen bij jeugdwerkers, jeugdambtenaren e.a. (Jeugd)	Dit is een continu werk voor verschillende spelers. Hoewel er geen nieuwe versie van Smakers (o.a. omwille van besparingen) kwam, bleven er voldoende initiatieven zich ontwikkelen: VVJ zette op zijn driedaagsen kinder-, jongeren- en urbancultuur in beeld, de VRT blijft met KrijgCarteBlanche en andere initiatieven volop jongeren kansen geven om hun culturele uitingen te tonen aan een breder publiek

SD 18 Er is meer kwaliteitsvolle, specifieke ruimte afgestemd op de noden van kinderen, jongeren en hun verenigingen.

 14 0 4

OD 18.1 Een visie over het concept medegebruik, dat bij de uitbouw/inrichting van toegankelijke 'gemeenschapsinfrastructuur/voorzieningen' steeds als uitgangspunt wordt gehanteerd, is ontwikkeld.	60
OD 18.2 Lokale besturen zijn gestimuleerd en ondersteund om te voorzien in voldoende veilige, duurzame en toegankelijke infrastructuur voor de activiteiten van kinderen, jongeren en hun verenigingen.	60
OD 18.3 De Vlaamse Regering voert via de taskforce jeugdverblijven het actieplan jeugdverblijfcentra uit.	61
OD 18.4 De Vlaamse Regering streeft ernaar via het uitbouwen van een inhoudelijke typologie om een voldoende divers aanbod jeugdverblijven te vrijwaren.	61

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 18 Er is meer kwaliteitsvolle, specifieke ruimte afgestemd op de noden van kinderen, jongeren en hun verenigingen.

SD 18 Er is meer kwaliteitsvolle, specifieke ruimte afgestemd op de noden van kinderen, jongeren en hun verenigingen.

 14 0 4

OD 18.1 Een visie over het concept medegebruik, dat bij de uitbouw/inrichting van toegankelijke 'gemeenschapsinfrastructuur/voorzieningen' steeds als uitgangspunt wordt gehanteerd, is ontwikkeld.

 2 0
 1

	status	actie	opmerking
	stopgezet/ geannuleerd	Pilootproject medegebruik. (Onderwijs)	In de doorbraak 'De lerende Vlaming' van Pact 2020 wil de Vlaamse Regering werk maken van meer capaciteit in de scholen. In het kader van de capaciteitsproblematiek lopen geen concrete pilootprojecten rond medegebruik van schoolinfrastructuur; dit is niet de focus van het beleidsproject, maar lokaal kunnen zich wel interessante projecten rond medegebruik ontwikkelen.
	groen - voltooid	Juridisch kader medegebruik (Onderwijs i.s.m. Vlaamse Bouwmeester)	Onder meer nav de studie 'Aanpasbare, combineerbare en multi-inzetbare infrastructuur in de centrumsteden: uitdagingen en knelpunten voor het beleid' van het team stedenbeleid (ABB) is in jan 2014 vanuit het departement Bestuurszaken een workshop 'Slim omgaan met capaciteit via multifunctionele infrastructuur' opgezet met betrokkenen uit verschillende beleidsdomeinen. Aan de deelnemers van de workshop is een beknopte nota 'Slim Samengebruik' bezorgd als voorzet om vanuit elk betrokken beleidsdomein met het oog op de volgende regeerperiode een aantal gelijklopende beleidsvoorstellen rond dit thema te formuleren. Beleidsinitiatieven binnen het project situeren zich op drie soorten van activiteiten: wet- en regelgeving; netwerking en kennisdeling; pilootprojecten. Alle drie deze elementen zijn belangrijk, de centrale focus ligt evenwel op het aanpassen van wet- en regelgeving. Deelnemers vanuit het departement CJSM aan deze workshop zijn Rien Van de Wall en Christine Claus.
	groen - op schema	Verspreiden goede voorbeelden (Vlaamse Bouwmeester)	Het verspreiden van goede voorbeelden is ingebed in de werking van het Team Vlaamse Bouwmeester.

OD 18.2 Lokale besturen zijn gestimuleerd en ondersteund om te voorzien in voldoende veilige, duurzame en toegankelijke infrastructuur voor de activiteiten van kinderen, jongeren en hun verenigingen.

 4 0
 3

	status	actie	opmerking
	stopgezet/ geannuleerd	Jeugdverblijfcentra ontsluiten (Mobiliteit i.s.m. Toerisme)	De omgevingsanalyse Vlaamse Jeugdinfrastructuur en het project voor een veiligere bereikbaarheid van jeugdverblijven in Vlaanderen werden voorbereid in samenspraak met het Steunpunt Jeugd (nu Ambassade). Er werd grondig overlegd met het Steunpunt Jeugd en een projectvoorstel werd uitgewerkt, maar de visies van mobiliteit en van jeugd lagen te ver uiteen om tot een concrete realisatie te komen.
	stopgezet/ geannuleerd	Ontsluiting jeugdvrijheidsplekken (Mobiliteit)	Het Departement Mobiliteit en Openbare werken onderzocht de mogelijkheden om proefprojecten op te starten o.a. met de Ambassade en de Hoge Rielen, maar er werd niet voldoende win/win gevonden in de noden en vragen van de verschillende organisaties aan beide kanten.
	groen - voltooid	Jeugdwerkinfrastructuur als basisvoorwaarde lokaal jeugdbeleid (Jeugd)	Jeugdwerk ondersteunen blijft een prioriteit voor het lokaal jeugdbeleid, ook in beleidsperiode 2014-2019. 2013 was het laatste jaar van uitvoering van het lopende jeugdbeleidsplan 2011-2013 en dus van de prioriteit brandveiligheid. Een evaluatie hiervan kan gebeuren op basis van de verantwoordingsnota's in 2014. De werkgroep jeugdlokalen binnen de 'ambassade/ steunpunt jeugd' bleef actief en werkte verder aan ondersteunende acties voor het jeugdwerk, op vlak van infrastructuur.

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 18 Er is meer kwaliteitsvolle, specifieke ruimte afgestemd op de noden van kinderen, jongeren en hun verenigingen.

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Speelruimte in kaart (Stedenbeleid)	<p>Bijdrage rond kindvriendelijkheid in 'Steden binnenstebuiten'. Deze bijdrage werd gepresenteerd op 26 maart 2013.</p> <p>Uitwerken visietekst 'Kinderen en jongeren als medeburgers in een duurzame en leefbare stad'. Deze visietekst werd uitgevoerd onder begeleiding van Sven De Visscher en Didier Reynaert en staat op website thuisindestad.</p> <p>Uitvoeren van een uitgebreide survey (15plus). De survey wordt in de lente 2014 verstuurd.</p> <p>Uitvoeren perceptieonderzoek bij kinderen en jongeren in het kader van de Stadsmonitor. Het onderzoek werd opgestart op 1 januari 2014. De resultaten worden weergegeven samen met de nieuwe Stadsmonitor (voorjaar 2015).</p>
	groen - op schema	Stadsvernieuwingsprojecten (Stedenbeleid) - OD 18.2	De jury stadsvernieuwing besteedt bij de beoordeling van stadsvernieuwingsprojecten aandacht aan kindvriendelijkheid. Ook in de opvolging van de projecten wordt aandacht besteed aan kindvriendelijkheid. Aandacht voor kindvriendelijkheid is opgenomen in de visietekst.
	groen - op schema	Vorming lokale besturen (Vlaamse Bouwmeester)	Dit zit ingebed in de werking van Team Vlaamse Bouwmeester.

OD 18.3 De Vlaamse Regering voert via de taskforce jeugdverblijven het actieplan jeugdverblijfcentra uit.

 1 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Actieplan jeugdverblijfcentra wordt uitgevoerd (Toerisme, Leefmilieu & Natuur, Mobiliteit, Ruimtelijke ordening, Jeugd)	<p>De nota voor aanpak 'zonevreemde jeugdverblijven' werd op 14 juni 2013 goedgekeurd door de Vlaamse Regering.</p> <p>Een ruimtelijk afwegingskader voor gemeenten werd opgemaakt en is een onderdeel van de nota aan de Vlaamse Regering (zie hierboven). Een methodologie voor een voortoets/natuurtoets werd deels uitgewerkt, maar er is beslist dit even te laten wachten om hierover wat bij te leren uit de planMER's die opgemaakt zullen worden voor 6 jeugdverblijven.</p> <p>In 2013 werd er in elke provincie één (of meerdere) zitdag(en) georganiseerd om uitbaters te informeren over regulariseringsdossiers en stedenbouwkundige vergunningen.</p> <p>Eind 2013 werd een communicatie door Ruimte Vlaanderen georganiseerd om gemeenten/provincies in te lichten over het plan van aanpak van zonevreemde jeugdverblijven.</p>

OD 18.4 De Vlaamse Regering streeft ernaar via het uitbouwen van een inhoudelijke typologie om een voldoende divers aanbod jeugdverblijven te vrijwaren.

 7 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Inhoudelijke typologie jeugdverblijfcentra (Jeugd en Toerisme)	Deze actie werd gerealiseerd in 2012. Op 6 juli 2012 werd het decreet houdende subsidiering van jeugdverblijfcentra, hostels, de ondersteuningsstructuren en de vzw ADJ goedgekeurd. Op 29 maart 2013 volgde het uitvoeringsbesluit.

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 18 Er is meer kwaliteitsvolle, specifieke ruimte afgestemd op de noden van kinderen, jongeren en hun verenigingen.

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Onderzoek mogelijkheden in andere gewesten (Jeugd en Toerisme)	Er wordt een rondetafel voorbereid over jeugdkampen in andere gewesten.
	groen - voltooid	Opvullen leemtes (Jeugd en Toerisme)	Alle jeugdverblijfcentra en hostels worden gedekt door wetgeving Toerisme voor Allen. Op basis van een nota werd duidelijk de capaciteit, spreiding en diversiteit in kaart gebracht. De capaciteit van jeugdlogies is voldoende. Voor sommige types en regio's loert overcapaciteit om de hoek, met effecten op de rentabiliteit van de huizen. Grote omzichtigheid is dus nodig bij nieuwe investeringen in uitbreiding van het aanbod. Creativiteit is nodig om hiaten tijdens piekperiodes (grote kampplaatsen met tentengrond) op te vangen, recreatief medegebruik kan soms een oplossing bieden. Diversificatie van publiek zal wellicht voor een aantal huizen nodig zijn om te overleven.
	groen - voltooid	Website jeugdverblijven.be wordt uitgebreid	Deze website wordt beheerd door het Centrum voor jeugdtoerisme vzw (CJT). De website www.jeugdverblijven.be wordt uitgebreid met info over kampeerterreinen in Vlaanderen.

SD 19 Het actorschap van kinderen en jongeren in de publieke ruimte neemt toe.

OD 19.1 De kennis over en toepassing van participatie van kinderen en jongeren bij planningsprocessen op het vlak van ruimtelijke ordening is toegenomen.	64
OD 19.2 Informatie- en sensibiliseringscampagnes om de tolerantie ten aanzien van kinderen en jongeren in de publieke ruimte te verhogen, zijn opgezet.	64
OD 19.3 We verhogen de autonomie van kinderen en jongeren op het vlak van mobiliteit.	65

SD 19 Het actorschap van kinderen en jongeren in de publieke ruimte neemt toe.

6 4 2

OD 19.1 De kennis over en toepassing van participatie van kinderen en jongeren bij planningsprocessen op het vlak van ruimtelijke ordening is toegenomen.

2 1 1

	status	actie	opmerking
	stopgezet/ geannuleerd	Evaluatie instrument ruimtelijke ordening lokale besturen (Jeugd en Ruimtelijke Ordening)	Deze actie was opgenomen in het jeugdbeleidsplan, maar werd niet opgestart omdat er geen middelen werden vrijgemaakt om dergelijk instrument te laten ontwikkelen. Toch worden lokale besturen verder gestimuleerd en ondersteund om aandacht te besteden aan een kwalitatieve ruimtelijke planning. Denk bv aan de projectoproep 'thuis in de stad' en tal van vormingsmomenten en publicaties van Kind en Samenleving en andere organisaties.
	geel - kleine afwijking	Vorming voor planners (Ruimtelijke ordening)	De doelstelling om vorming te voorzien voor Vlaamse en lokale partners rond het belang en de aanpak van participatie van kinderen en jongeren in planprocessen wordt meegenomen in de verdere operationalisering van het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.
	groen - op schema	Jeugd(sector) als volwaardige partner bij opmaak beleidsplan ruimte (Jeugd en Ruimtelijke Ordening)	Bij de opmaak van het beleidsplan Ruimte Vlaanderen (RV) werden een aantal jeugdactoren actief betrokken. De afdeling Jeugd werd ook geïnformeerd over het gevoerde proces: - De Ambrassade en Kind & Samenleving maken deel uit van het partnerforum dat is opgericht om een brede groep partners stelselmatig te informeren en te betrekken bij de ontwikkeling van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Hun advies nav het Groenboek is meegenomen bij de opmaak van het Witboek. - Ze maken deel uit van de werkgroepen die hebben bijgedragen tot de inhoudelijke voorbereiding van het Witboek. - In oktober 2012 heeft RV een debat gevoerd met jongeren en stafmedewerkers van de Vlaamse Jeugdraad en in november 2012 heeft RV een actieve rol opgenomen in een discussiedag over ruimte met vertegenwoordigers van de jeugdsector - Ik v de opmaak van het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan heeft Ruimte Vlaanderen een actieve en faciliterende rol gespeeld op het Groteprioriteitendebat en in de werkgroep 'ruimte'.
	groen - op schema	Kinderen en jongeren als gesprekspartner (Ruimtelijke ordening)	In 2013 waren kinderen en jongeren geen specifieke gesprekspartner. Bij de uitwerking van de operationalisering van het ruimtelijk beleid willen we in 2014 terug naar de burger gaan en hierbij ook specifiek jeugd benaderen.

OD 19.2 Informatie- en sensibiliseringscampagnes om de tolerantie ten aanzien van kinderen en jongeren in de publieke ruimte te verhogen, zijn opgezet.

2 1 0

	status	actie	opmerking
	geel - aandacht	Sensibilisering van en vorming voor gemeentebesturen (Jeugd i.s.m. Binnenlands bestuur)	Mobiliteit was een thema op het colloqium 'jong in de stad' in 2013. Mobiliteit werd in 2013 ook expliciet naar voor geschoven tijdens het grote priortieten debat als een van de thema's waarrond in het nieuwe JKP een strategische doelstelling geformuleerd moet worden.
	groen - voltooid	Actie rond speellawaai (Jeugd, Gezin, Onderwijs)	Door de jeugdsector werd het afgelopen jaar het charter 'goe gespeeld' verder uitgedragen. Dit charter vestigt de aandacht op de nodige tolerantie ten aanzien van spelende kinderen. Ondertussen hebben 45 lokale besturen dit charter al ondertekend. In 2013 en 2014 werd ook opnieuw de buitenspeeldag georganiseerd.

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 19 Het actorschap van kinderen en jongeren in de publieke ruimte neemt toe.

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Hangman (Jeugd)	<p>In diverse vormingsmomenten was er aandacht voor de GAS-wetgeving en hoe hier op een 'zinnvolle' manier mee om te gaan.</p> <p>Het hangman project werd een aantal jaren geleden al afgerond. Bij vormingsmomenten wordt er nog steeds extra aandacht besteed aan de problematiek van overlast vs onverdraagzaamheid. Zo kwam GAS-reglementering uitgebreid aan bod tijdens de vormingsdagen Trip-Lokaal eind 2012 en werd er een workshop rond aangeboden op 'Jong in de stad'. Ook de hangman website blijft raadpleegbaar.</p>

OD 19.3 We verhogen de autonomie van kinderen en jongeren op het vlak van mobiliteit.

	status	actie	opmerking
	stopgezet/ geannuleerd	Mobiliteit in MER (Leefmilieu en Natuur)	MER werd gereorganiseerd. De jeugd wordt sowieso impliciet in rekening gebracht bij de discipline mens en mobiliteit in de milieueffectenrapportage. Er werden geen nieuwe richtlijnen opgesteld.
	geel - aandacht	Mobiliteit jeugdgroepen (Mobiliteit)	Akkoorden rond het leerlingenvervoer werden in 2011 reeds bereikt, alsook een aanpassing in het tariefbeleid van De Lijn en haar dienstverlening. Ondanks de ingeperkte budgetten tracht de Lijn rekening te houden met de noden en behoeften van jongeren t.o.v. het tariefbeleid en haar dienstverlening. Waar mogelijk wordt er ook verder gewerkt aan de capaciteitsuitbreiding.
	geel - aandacht	Vervoersautonomie tieners buiten de stad (Mobiliteit)	De verdere uitbouw van de fietsinfrastructuur werd voltooid in 2013. Omtrent de vervoersarmoede van jongeren en tieners buiten de kernstad werden hierin op dit ogenblik geen nieuwe acties geformuleerd. Vraag is of er actueel voldoende draagvlak is voor een nieuw project rond dat onderwerp.
	groen - op schema	Mobiliteitsambtenaren sensibiliseren (Mobiliteit)	Implementatietraject rond communicatie en vorming is lopende. Het Vlaams Mobiliteitsbeleid blijft de steden en gemeenten aanmoedigen om oog te hebben voor kwaliteitszorg bij mobiliteitsprojecten, wat ook de belangen van de jongeren ten goede komt (jongerenparticipatie). Dit gebeurt o.a. via bijscholingscursussen (bijv. Mobiliteitsacademie van de Vlaamse Stichting Verkeerskunde). Het draaiboek voor lokale participatie (uitgevoerd door Mobil 21) is nog bezig in zijn tweede jaar en wordt dit jaar afgesloten. Men onderzoekt de mogelijkheid om het werkveld van de mobiliteitsambtenaren uit te breiden. Pilootsessie: 'De Hoge Rielen'
	groen - op schema	STOP-principe promoten (Mobiliteit en Onderwijs & Vorming)	Het STOP-principe zit verankerd in het Vlaams Mobiliteitsdecreet. Het maakt deel uit van het beleidsplan van de minister van Mobiliteit en Openbare Werken voor de periode 2009-2014. Het krijgt jaarlijks bevestiging als een vast gegeven in de beleidsbrief van de minister. Het SMS-project (Slimme Mobiele Scholen) blijft draaiende in 2013 en 2014 (actuele beleidsplannen).

SD 20 Meer kinderen en jongeren groeien op in een gezonde en kwaliteitsvolle woning en woonomgeving.

OD 20.1 Zowel de reguliere als de sociale woningmarkt is toegankelijker voor jongvolwassenen en minderjarigen.	67
OD 20.2 In de sociale huisvesting en in de huurwetgeving worden oplossingen gezocht voor een aantal concrete problemen van gezinnen met kinderen.	67
OD 20.3 Kind- en jongerenvriendelijkheid wordt een centraal aandachtspunt in het Vlaamse stedenbeleid.	68
OD 20.4 Er is voldoende kennis over de relatie tussen de kwaliteit van de woning en de woonomgeving en het welbevinden van kinderen.	69
OD 20.5 Er is meer toegankelijke groene (bespeelbare) ruimte in de woonomgeving.	69

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 20 Meer kinderen en jongeren groeien op in een gezonde en kwaliteitsvolle woning en woonomgeving.

SD 20 Meer kinderen en jongeren groeien op in een gezonde en kwaliteitsvolle woning en woonomgeving.

 17 1 1

OD 20.1 Zowel de reguliere als de sociale woningmarkt is toegankelijker voor jongvolwassenen en minderjarigen.

 4 1 0

	status	actie	opmerking
	geel - kleine afwijking	Samenwerkingsprotocol zelfstandig wonen jongvolwassenen wordt uitgewerkt (Wonen i.s.m. Welzijn)	Artikel 24, §2, derde lid, van het Kaderbesluit Sociale Huur bepaalt sinds kort ook dat een Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) kan worden ingezet ten behoeve van een jongere die zelfstandig woont of gaat wonen, het CAW moet de begeleiding garanderen gedurende de hele periode dat dat nodig is. De begeleidingsovereenkomst is minimaal gericht op het aanleren en/of ondersteunen van woonvaardigheden, die de persoon binnen een duidelijk afgebakende termijn in staat stellen zelfstandig te wonen. In 2011 werden daarnaast verschillende proefprojecten opgestart in het kader van de experimentenoproep Wonen-Welzijn. Het gaat om experimentele projecten waarin de samenwerking tussen de sociale huisvesting en de welzijnssector centraal staat. Een aantal van die experimentele projecten hebben betrekking op jongeren.
	groen - op schema	Aandacht voor starters in onderzoek (Wonen)	Het veldwerk voor de Woonsurvey 2012 werd afgerond op het einde van 2013. De opbouw van het databestand is opgestart in januari 2014. De basisanalyses voor heel Vlaanderen en naar aantal subgroepen zijn opgestart in februari 2014. De eerste voorlopige resultaten over private huur werden voorgesteld tijdens de studiedag van 18 maart 2014. De eerste voorlopige resultaten over energie worden verwacht in april 2014 en het rapport met alle basisanalyses is gepland in het najaar 2014. Meer specifieke analyses naar thema's en subgroepen zullen uitgevoerd worden in 2015.
	groen - op schema	Experimentenoproep Wonen - Welzijn (Wonen i.s.m. Welzijn)	In 2013 was er een tussentijdse evaluatie van de experimenten. De definitieve evaluatie zal in het najaar van 2014 gebeuren. Het project wordt met een jaar verlengd om de continuïteit van de projecten te garanderen.
	groen - op schema	Huursubsidies voor jongeren uit instellingen (Wonen i.s.m. Welzijn)	De toegang tot een betaalbare, kwaliteitsvolle en aangepaste woning (zowel in de private als de sociale huisvestingsmarkt) moet voor alle huishoudens gegarandeerd worden. In de regelgeving wordt er expliciet rekening gehouden met de aanwezigheid van kinderen in het gezin (programming sociale huisvesting, huurprijsberekening sociale huur, financiële ondersteuningssystemen private woningmarkt vanuit het beleidsveld wonen, woonkwaliteitsnormen, ...). Op die manier wordt rechtstreeks ingegrepen in het woonnood van de gezinnen, en in het bijzonder van gezinnen met kinderen. Daar waar de jongere zelf als een huishouden kan worden beschouwd, is er via de voorrang in de toewijzing van sociale woningen al zeer veel geregeld
	groen - op schema	Informatiecampagnes afgestemd op jongeren (Jeugd i.s.m. Wonen)	De jongerengids biedt informatie over diverse onderwerpen mbt wonen en heeft daarnaast een interactief deel om vragen te stellen over wonen.

OD 20.2 In de sociale huisvesting en in de huurwetgeving worden oplossingen gezocht voor een aantal concrete problemen van gezinnen met kinderen.

 3 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Co-ouderschap en wonen (Wonen)	De vooropgestelde doelstelling werd bereikt in 2011.
	groen - voltooid	Meer grote sociale woningen (Wonen)	Duiding: de vooropgestelde doelstellingen werden bereikt, namelijk de wijziging van het decreet Grond- en Pandenbeleid.

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 20 Meer kinderen en jongeren groeien op in een gezonde en kwaliteitsvolle woning en woonomgeving.

	status	actie	opmerking
			In 2013 werd het Procedurebesluit Wonen goedgekeurd: het BVR van 25.10.2013 zorgt ervoor dat bij de bespreking van projecten op het lokaal woonoverleg de verhouding met de lokale woonbehoeften en de wachtlijsten in de gemeente bekeken moet worden. Dit biedt de mogelijkheid om een eventueel tekort aan gezinswoningen aan te pakken.
	groen - voltooid	Toegang tot sociale woonmarkt vergroten (Wonen)	Duiding: de vooropgestelde doelstellingen werden bereikt, namelijk de wijziging van het decreet Grond- en Pandenbeleid. In 2013 werd het Procedurebesluit Wonen goedgekeurd: het BVR van 25.10.2013 zorgt ervoor dat bij de bespreking van projecten op het lokaal woonoverleg de verhouding met de lokale woonbehoeften en de wachtlijsten in de gemeente bekeken moet worden. Dit biedt de mogelijkheid om een eventueel tekort aan gezinswoningen aan te pakken.

OD 20.3 Kind- en jongerenvriendelijkheid wordt een centraal aandachtspunt in het Vlaamse stedenbeleid.

 3 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Kwaliteit huurwoningen (Wonen)	Duiding: de vooropgestelde doelstelling werd bereikt in 2011. De regelgeving inzake woonkwaliteitsbewaking werd daarna vereenvoudigd door het decreet van 29 maart 2013, in werking getreden op 11 augustus 2013, waarbij het Kamerdecreet wordt geïntegreerd in de Vlaamse Wooncode. In de jaarverslagen van de Vlaamse Wooninspectie wordt gerapporteerd over het aantal herstelde woningen.
	groen - op schema	Speelruimte in kaart (Stedenbeleid, Jeugd)	Bijdrage rond kindvriendelijkheid in 'Steden binnenstebuiten'. Deze bijdrage werd gepresenteerd op 26 maart 2013. Uitwerken visietekst 'Kinderen en jongeren als medeburgers in een duurzame en leefbare stad'. Deze visietekst werd uitgevoerd onder begeleiding van Sven De Visscher en Didier Reynaert en staat op website thuisindestad. Uitvoeren van een uitgebreide survey (15plus). De survey wordt in de lente 2014 verstuurd. Uitvoeren perceptieonderzoek bij kinderen en jongeren in het kader van de Stadsmonitor. Het onderzoek werd opgestart op 1 januari 2014. De resultaten worden weergegeven samen met de nieuwe Stadsmonitor (voorjaar 2015).
	groen - op schema	Stadsvernieuwingsprojecten (Stedenbeleid) - OD 20.3	Kindvriendelijkheid is één van de criteria bij de beoordeling van stadsvernieuwingsprojecten, het Stedenfonds blijft een belangrijke hefboom voor kindvriendelijkheid en tijdens de 'Thuis in de stad' studiedag was kindvriendelijkheid in 2014 het centrale thema. Ook in de stadsmonitor zal in de toekomst meer aandacht gaan naar kindvriendelijkheid. Onder impuls van de VVJ wordt het netwerk kindvriendelijke steden nieuw leven ingeblazen. Steden en gemeenten kunnen ook een label 'kindvriendelijke gemeente' halen. Gemeenten die het label willen halen, kunnen een portfolio voorleggen aan de jury. Ze kunnen ondersteuning krijgen van VVJ voor de begeleiding van het volledige traject naar een portfolio, of voor een onderdeel ervan. UNICEF, Demos, het Europees Netwerk Kindvriendelijke Steden, Hogeschool Gent en een expert lokaal jeugd- en kinderrechtenbeleid vormen de jury van deskundigen die het portfolio beoordeelt. Krijgt de stad of gemeente het label, dan is dat zes jaar geldig.

OD 20.4 Er is voldoende kennis over de relatie tussen de kwaliteit van de woning en de woonomgeving en het welbevinden van

 2 0 0

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 20 Meer kinderen en jongeren groeien op in een gezonde en kwaliteitsvolle woning en woonomgeving.

kinderen. 1

	status	actie	opmerking
	rood - ernstige afwijking	Vergelijken data (Jeugd)	In het JOP werden een aantal vragen opgenomen over materiële deprivatie en over de buurt waarin jongeren leven. Specifieke vragen over woonkwaliteit werden niet opgenomen. Meer informatie over de woonsituatie van kinderen is ondertussen wel beschikbaar in onder meer de armoedemonitor. Ook in de woonsurvey waarvan de resultaten in 2014 bekend gemaakt worden zit materiaal dat ons meer informatie kan geven over de woonkwaliteit van kinderen. De relatie met welbevinden kan in het JOP wel onderzocht worden, maar niet bij het andere materiaal (armoedemonitor en woonsurvey).
	groen - voltooid	Update onderzoek grootschalig woononderzoek(Wonen)	Duiding: het veldwerk voor de Woonsurvey 2012 werd afgerond op het einde van 2013. De opbouw van het databestand is opgestart in januari 2014. De basisanalyses voor heel Vlaanderen en naar aantal subgroepen zijn opgestart in februari 2014. De eerste voorlopige resultaten zijn gepland voor einde februari 2014. De eerste voorlopige resultaten over private huur worden voorgesteld tijdens de studiedag van 18 maart 2014. De eerste voorlopige resultaten over energie worden verwacht in april 2014 en het rapport met alle basisanalyses is gepland in het najaar 2014. Meer specifieke analyses naar thema's en subgroepen zullen uitgevoerd worden in 2015. De vooropgestelde doelstellingen worden, met enige vertraging, bereikt.
	groen - op schema	Visitaties Stedenfonds (Stedenbeleid)	Er werden visitaties uitgevoerd in 2011. Met de integratie van het Stedenfonds in het planlastendecreet, is het nog niet duidelijk wanneer de volgende visitaties zullen doorgaan.

OD 20.5 Er is meer toegankelijke groene (bespeelbare) ruimte in de woonomgeving.

 5 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Goede praktijkvoorbeelden verspreiden (Leefmilieu en Natuur)	Deze actie werd in 2011-2012 uitgewerkt en voltooid. Alle praktijkvoorbeelden zijn opgenomen in het boek Publieke Ruimte en zijn raadpleegbaar via de website van het Agentschap voor Natuur en Bos: www.natuurenbos.be .
	groen - voltooid	Project Speelgroen (Leefmilieu en natuur)	In het voorjaar 2013 heeft LNE het ideeënboek uitgebracht met de voorbeeldprojecten van 2010 en 2011 die kunnen dienen als inspiratiebron voor de nieuwe projectoproepen en als inspiratiebron voor latere speelterreinrichtingen. Naar aanleiding van de vierde projectoproep werden tijdens de zomer vijf laureaten geselecteerd. Zij kunnen aanspraak maken op begeleiding tijdens het planproces en op financiële middelen voor de terreinrealisaties: Chiro en KSA Broechem; Chiro en speelpleinwerking Liedekerke; De regenboog vzw Genk; De Reep vzw Peer; Chiro Geetbets.
	groen - op schema	Project Speelgroen op school (Leefmilieu en Natuur i.s.m. Onderwijs en Jeugd)	Er werd een evaluatienota speelgroen opgesteld. Hierin worden twee pijlers naar voor geschoven voor de toekomstige uitbouw van het project speelgroen: enerzijds de piste om speelgroenprojecten in te bedden in speelweefsel, anderzijds de pijler om speelplaatsen in onderwijsinstellingen te vergroenen. In 2014 wordt de mogelijkheid onderzocht om het thema te integreren in bestaande werkingen (MOS, ...).
	groen - op schema	Realisatie van groen speelweefsel in gemeente of stad op maat van kinderen en jongeren (Leefmilieu en natuur)	Het project Groen speelweefsel is voltooid. Op 13 maart 2013 werden tijdens een afsluitende studiedag in Hasselt alle producten voorgesteld: handleiding, fiches per typologie van groene speelruimte, quickscan, dieptescan en interactieve speelweefselkaart, allen raadpleegbaar via www.groenspeelweefsel.be De geplande terreinrealisaties in de 4 pilootgemeenten (Hechtel-Eksel, Genk, Riemst en Bilzen) zijn eveneens

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 20 Meer kinderen en jongeren groeien op in een gezonde en kwaliteitsvolle woning en woonomgeving.

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Toegang (stads)bossen en groene ruimte (Leefmilieu en Natuur)	voltooid. Er is blijvende aandacht voor de realisatie van speelnatuur binnen het beleidsdomein Leefmilieu en Natuur en ook via het project Thuis in de stad van Stedenbeleid. Zo worden er continu nieuwe speelzones in bossen en natuurreservaten afgebakend via de opmaak van toegankelijkheidsregelingen. De teller staat momenteel op 509 zones, goed voor 2388 ha. Tijdens de zomervakantie van 2013 werden er ook door het Agentschap voor Natuur en Bos 3732 ha aan tijdelijke speelzones afgebakend in de onmiddellijke omgeving van de kamphuizen.

SD 21 De regelgeving is vereenvoudigd en de administratieve last verlaagd, waardoor kinderen en jongeren zich gemakkelijker kunnen verenigen.

OD 21.1 De administratieve last voor kinderen, jongeren en hun organisaties is gedaald voor wat de Vlaamse regelgeving betreft die een impact heeft op de leefwereld van kinderen en jongeren.	72
OD 21.2 Overheden op andere beleidsniveaus zijn bewustgemaakt van de impact van hun regelgeving op het verenigingsleven met als doel de globale overlast te verminderen.	72
OD 21.3 Het recht van kinderen en jongeren om te participeren als deelnemer of vrijwilliger aan vrijetijdsinitiatieven is gegarandeerd, ongeacht het statuut waar ze zich in bevinden.	72

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 21 De regelgeving is vereenvoudigd en de administratieve last verlaagd, waardoor kinderen en jongeren zich gemakkelijker kunnen verenigen.

SD 21 De regelgeving is vereenvoudigd en de administratieve last verlaagd, waardoor kinderen en jongeren zich gemakkelijker kunnen verenigen.

6 0 1

OD 21.1 De administratieve last voor kinderen, jongeren en hun organisaties is gedaald voor wat de Vlaamse regelgeving betreft die een impact heeft op de leefwereld van kinderen en jongeren.

2 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Administratieve vereenvoudiging voor lokale besturen en vrijwilligers (Bestuurzaken)	De implementatie van het planlastendecreet werd in de loop van 2013 verder uitgerold.
	groen - voltooid	Steden en gemeenten informeren (Binnenlands Bestuur)	Verdere opvolging gebeurt door de bevoegde inhoudelijke administraties. Voor technische vragen blijft de helpdesk van ABB beschikbaar.

OD 21.2 Overheden op andere beleidsniveaus zijn bewustgemaakt van de impact van hun regelgeving op het verenigingsleven met als doel de globale overlast te verminderen.

3 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Lokale overheden (Bestuurszaken i.s.m. sectoraal bevoegde beleidsdomeinen/beleidsvelden)	In het handboek lokaal jeugdbeleid werd een artikel opgenomen rond 'jeugdwerk ondersteunen'. In dit artikel wordt aandacht besteed aan de kwaliteit en eenvoud van subsidiereglementen. De kwalitatieve ondersteuning van het jeugdwerk komt ook aan bod in het vaste vormingstraject voor jeugddienstmedewerkers.
	groen - op schema	Overleg federale overheid (Jeugd)	Na de intentieverklaring voor een positief klimaat en op basis van een rondetafel 'Camps-kampen', heeft De Ambassade het actieplan kampenregulitis verder uitgewerkt. In overleg met De Ambassade werd bovendien een globaal plan van aanpak inzake de vermindering van administratieve lasten voor de jeugdverenigingen meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 5 juli 2013. Op basis van de vier actieplannen voorbereid door De Ambassade, werd een overleg opgestart met de diverse betrokken actoren en beleidsniveaus, waarbij de regulitisthema's werden aangekaart. De publicatie Regulitis werd begin 2014 verspreid naar de ministers van de Vlaamse en de federale regering en naar de administraties. In opvolging van het actieplan kampenregulitis zal in de loop van 2014 in overleg met de Fédération Bruxelles-Wallonie een nieuwe rondetafel 'Camps-kampen' georganiseerd worden. Tegen de zomer 2014 zal De Ambassade in nauwe samenwerking met de jeugdbewegingen ook de campagne Respect op kamp hernemen.
	groen - op schema	Verspreiden goede voorbeelden projectmiddelen (Jeugd)	VVJ neemt goede lokale voorbeelden op in haar vormings- en ondersteuningbeleid voor lokale besturen.

OD 21.3 Het recht van kinderen en jongeren om te participeren als deelnemer of vrijwilliger aan vrijetijdsinitiatieven is gegarandeerd, ongeacht het statuut waar ze zich in bevinden.

1 0 1

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 21 De regelgeving is vereenvoudigd en de administratieve last verlaagd, waardoor kinderen en jongeren zich gemakkelijker kunnen verenigen.

	status	actie	opmerking
	stopgezet/ geannuleerd	overleg federale overheid i.v.m. werkloze vrijwilligers, visa en buitenlandse vrijwilligers (Minister-President i.s.m. Jeugd)	Een specifiek overleg over dit thema werd niet opgestart. Wat werkloze vrijwilligers betreft, hangt veel af van de interpretatie van de plaatselijke RVA kantoren.
	groen - voltooid	Verzekering jonge asielzoekers/ niet begeleide minderjarigen (Sport, Jeugd)	Duiding: uitgevoerd in 2011

SD 22 Het opnemen van maatschappelijk engagement met betrekking tot kinderen en jongeren is verhoogd.

- OD 22.1 De condities om maatschappelijk engagement op te nemen in verschillende ondersteunings - en hulpvormen zijn verbeterd.
- OD 22.2 Burgers zijn aangemoedigd om verantwoordelijkheid op te nemen naar kinderen en jongeren.

75
75

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 22 Het opnemen van maatschappelijk engagement met betrekking tot kinderen en jongeren is verhoogd.

SD 22 Het opnemen van maatschappelijk engagement met betrekking tot kinderen en jongeren is verhoogd.

 6 1 0

OD 22.1 De condities om maatschappelijk engagement op te nemen in verschillende ondersteunings- en hulpvormen zijn verbeterd.

 3 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - op schema	Uitbreiding maatschappelijk engagement in ondersteunings- en hulpvormen (Welzijn)	Deze actie hangt samen met de actie over het versterken van de niet professionele hulpverleners. Hieraan wordt veel aandacht besteed in het nieuwe decreet Integrale jeugdhulp (IJH)
	groen - voltooid	Versterken niet professionele hulpverleners (Welzijn)	Naar aanleiding van het nieuwe decreet IJH zijn infosessies opgezet om naast het professionele netwerk ook belerende sectoren te informeren. De hogescholen en het brede onderwijsveld werden uitgenodigd op een eerste studiedag. In Oost-Vlaanderen had ook al een eerste infosessie voor politiediensten plaats. In de loop van het voorjaar van 2014 vinden in elke regio infomomenten plaats, specifiek voor leerkrachten, politiediensten en het brede werkveld. In de vormingscyclus 'omgaan met verontrusting' hebben alle regio's geïnvesteerd in een vorming rond participatief werken en het verbreden van het netwerk rond een cliëntensysteem. Er werd een intersectorale typemodule "krachtgericht werken" uitgewerkt. Deze zal de basis vormen voor de erkenning en financiering van krachtgericht werken in de jeugdhulp. Het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin financiert het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk voor de implementatie van Eigen Kracht Conferenties.
	groen - op schema	Vrijwillig engagement m.b.t. taalstimulering (Integratie en Inburgering).	Voor het verkrijgen van een lokale integratiesubsidie moeten steden en gemeenten in hun strategische meerjarenplanning acties opnemen betreffende het voeren van een taalbeleid en het aanbieden van oefenkansen Nederlands, ook aan kinderen en jongeren. Ten laatste 30 april 2014 zal duidelijk zijn welke steden en gemeenten voldoen aan deze en de andere vereisten betreffende het verkrijgen van een lokale integratiesubsidie. De projectoproep 'Gezocht: managers van diversiteit' van 2012 focuste op 'Oefenkansen Nederlandse taal'. Er werden 27 projecten geselecteerd, die op 1 maart 2013 van start gingen. Een deel van de geselecteerde projecten richt zich specifiek op kinderen en jongeren.

OD 22.2 Burgers zijn aangemoedigd om verantwoordelijkheid op te nemen naar kinderen en jongeren.

 3 1 0

	status	actie	opmerking
	geel - aandacht	(Intergenerationele) dialoog wordt versterkt (Jeugd en Welzijn)	Er werd geen initiatief genomen voor een visietekst over de mogelijkheden van informele zorg tussen generaties. Binnen de zorgsector is dit echter een verworvenheid. Zie rapportage onder OD 22.1
	groen - voltooid	Toename pleeggezinnen (Welzijn)	In het uitvoeringsbesluit m.b.t. de integrale jeugdhulp werd de keuze van pleegzorg als eerste te overwegen optie bij uithuisplaatsing ook meegenomen als verwachting ten aanzien van de toegangspoort en de gemandateerde voorzieningen. Dit uitvoeringsbesluit concretiseert een aantal zaken zoals de modulering van het aanbod, de diensten voor pleegzorg (o.a. de opdrachten, de vergunning, toezicht en subsidiëring), de pleegzorgers en pleeggezinnen (screening en attestering, vergoeding van de pleeggezinnen) en de partnerorganisatie.
	groen - op schema	Vrijwilligers in de kijker plaatsen (Jeugd en Welzijn)	Er is een jaarlijkse prijs voor het vrijwilligerswerk, die gesubsidieerd wordt vanuit BZ (via verenigde verenigingen). Deze past in het ViA verhaal. Dit evenement is niet specifiek gericht op het welzijn van

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 22 Het opnemen van maatschappelijk engagement met betrekking tot kinderen en jongeren is verhoogd.

	status	actie	opmerking
			kinderen, maar jeugdorganisaties komen er mee in beeld; er zijn geen initiatieven meer gepland vanuit Welzijn en Samenleving of Jeugd.

SD 23 De maatschappelijke waardering voor engagementen van kinderen en jongeren stijgt.

OD 23.1 De engagementen die kinderen en jongeren opnemen zijn zichtbaar.

78

OD 23.2 Expertise over de werkvormen en technieken die engagementen mogelijk maken, wordt op een gecoördineerde manier uitgewisseld.

78

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 23 De maatschappelijke waardering voor engagementen van kinderen en jongeren stijgt.

SD 23 De maatschappelijke waardering voor engagementen van kinderen en jongeren stijgt.

 4 0 2

OD 23.1 De engagementen die kinderen en jongeren opnemen zijn zichtbaar.

 3 0 0

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Europees mobiliteitsprogramma (Jeugd) - OD 23.1	Hier verwijzen we graag naar de rapportage onder operationele doelstelling 13.1
	groen - voltooid	Internationaal engagement (Jeugd) - OD 23.1	Jint zet jongeren in de kijker op de website gostrange.be, via facebook, een nieuwsbrief en op verschillende informatiemomenten. Op 16 november 2013 werd de tweejaarlijkse beurs Go Strange georganiseerd in Gent waar getuigenissen van ervaringen van jongeren een belangrijk onderdeel van het programma waren. De afdeling Jeugd neemt jongeren op in officiële delegaties, ondermeer op de EU Youth Conference in Dublin, Vilnius en Thessaloniki. Er werd een jongere afgevaardigd naar het UNESCO Jeugdforum in Parijs.
	groen - op schema	Ontwikkeling van een gedeelde visie over waarde van engagementen en vrijwilligerswerk voor kinderen, jongeren en de samenleving (Jeugd)	De Ambrassade heeft tegen eind december 2013 een bruikbare tool ontwikkeld voor de jeugdsector waarmee een inhoudelijk debat over de functies van het jeugdwerk op gang wordt gebracht. Ook de rol van jonge vrijwilligers in de samenleving wordt erin uitgewerkt. De 'tool' waar het hier over gaat is 'Jeugdwerk ontwikkel-t', die werd ontwikkeld op basis van een traject rond de visie op maatschappelijke functies/waarden van het jeugdwerk. Het is een tool die wordt aangereikt aan jeugdwerkorganisaties om een denkoefening te maken over de manier waarop ze inspelen op die maatschappelijke functies/waarden van het jeugdwerk. De Ambrassade geeft hierover ook begeleidingen op maat voor de sectororganisaties.

OD 23.2 Expertise over de werkvormen en technieken die engagementen mogelijk maken, wordt op een gecoördineerde manier uitgewisseld.

 1 0 2

	status	actie	opmerking
	stopgezet/ geannuleerd	Platform 'engagementen van kinderen en jongeren' expertise uitwisseling (Jeugd, Cultuur, Sport)	Een overlegplatform over engagementen van kinderen en jongeren dat mensen uit verschillende sectoren zou samenbrengen is er niet gekomen omwille van andere beleidsprioriteiten.
	rood - ernstige afwijking	Praktijkgericht onderzoek stimuleren (Jeugd)	De projectoproep rond praktijkgericht en vernieuwend onderzoek is wel ingeschreven in het decreet, maar werd in 2013 en 2014 niet georganiseerd.
	groen - op schema	Internationale uitwisseling (Jeugd)	In 2013 vonden vijf ontvangsten en zes zendingen plaats in het kader van de bilaterale akkoorden met telkens gemengde delegaties van jeugdwerkers, ambtenaren en experts. De volgende thema's kwamen aan bod: algemeen jeugdbeleid, participatie aan het democratische leven, lokale jeugdcentra, jeugdcultuur, kwaliteit erkenning van jeugdwerk, jongeren in publiek ruimte. Er werd actief deelgenomen aan de EU-peerlearningoefening rond positief jeugdbeleid. In 2014 vindt een subcommissie met Luxemburg plaats waar een werkprogramma voor 2014-2015 wordt afgesproken. Binnen JINT worden ook verschillende mogelijkheden voorzien voor de vorming van Jeugdwerkers door internationale uitwisseling. Dit wordt zowel opgezet door jeugdorganisaties zelf, binnen hun eigen netwerk, als door het netwerk van nationale agentschappen waar JINT deel van uitmaakt.

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 23 De maatschappelijke waardering voor engagementen van kinderen en jongeren stijgt.

	status	actie	opmerking
			In 2013 publiceerde JINT ook een dossier over vrijwilligerswerk in Europa.

SD 24 We willen kinderen en jongeren stimuleren tot, en ondersteunen bij een duurzame levensstijl en een betrokkenheid bij mondiale thema's.

OD 24.1 De blik van kinderen en jongeren op Europese, internationale en mondiale thema's is aangescherpt	81
OD 24.2 Individuele kinderen en jongeren en groepen worden uitgerust met kennis en inzicht rond duurzame ontwikkeling en met competenties om duurzame keuzes te maken	81

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 24 We willen kinderen en jongeren stimuleren tot, en ondersteunen bij een duurzame levensstijl en een betrokkenheid bij mondiale thema's.

SD 24 We willen kinderen en jongeren stimuleren tot, en ondersteunen bij een duurzame levensstijl en een betrokkenheid bij mondiale thema's.

OD 24.1 De blik van kinderen en jongeren op Europese, internationale en mondiale thema's is aangescherpt

	status	actie	opmerking
	groen - voltooid	Europees mobiliteitsprogramma (Jeugd) - OD 24.1	Hier verwijzen we graag naar de rapportage onder operationele doelstelling 13.1
	groen - voltooid	Internationaal engagement (Jeugd) - OD 24.1	Hier verwijzen we graag naar de rapportage over operationele doelstelling 23.1, waar dezelfde actie staat opgenomen.
	groen - op schema	Reizen voor kinderen en jongeren met een psychische of fysieke beperking (Onderwijs en Vorming)	In 2013 en 2014 kunnen Erasmusstudenten met een functiebeperking een extra toelage krijgen bovenop de reguliere Erasmusbeurs. In 2013 werd de infobrochure voor deze doelgroep gemaakt en bekendgemaakt (http://www.epos-vlaanderen.be/_Uploads/dbsAttachedFiles/brochure_special_needs_met_bijlagen.pdf) . Sinds 2013 worden ook voorbereidende bezoeken voor deze doelgroep mogelijk gemaakt.
	groen - op schema	Reizen voor kinderen en jongeren met een psychische of fysieke beperking (Toerisme)	Toerisme Vlaanderen werkt sinds 2001 aan de uitvoering van een actieplan toegankelijkheid. Via verschillende acties en projecten (premies toegankelijkheid, technische ondersteuning, vormingen, doorlichting en -labeling, Infopunt Toegankelijk Reizen...) worden knelpunten aangepakt. Bij het Infopunt Toegankelijk Reizen kan men terecht met allerlei vragen over reizen met kinderen en jongeren met een psychische en fysieke beperking. Men mag steeds een antwoord op maat verwachten. Het actieplan Toegankelijkheid gaat in belangrijke mate uit van de zelfredzaamheid van de betrokkene. Naast infrastructuur is er zorgomkadering nodig. Met dit project willen we gerichte acties ondernemen en instrumenten ontwikkelen om het vakantieaanbod met zorgomkadering uit te breiden, ook voor kinderen en jongeren. In 2013 werd er een lerend netwerk 'vakanties met zorg' opgestart voor uitbaters van zorgverblijven.
	groen - voltooid	Stijgend aanbod uitwisseling (voor vrijwilligers) in groep (Onderwijs, Jeugd)	Ieder jaar subsidieert het departement Onderwijs en Vorming 'twinning'-projecten met Marokko. In dat kader vindt er geregeld een uitwisseling plaats waarbij jongeren uit (meestal) TSO-BSO een buitenlandse (stage) ervaring opdoen in Marokko. Het gaat hier vaak om maatschappelijk kwetsbare jongeren. Jeugd: zie OD 7.3

OD 24.2 Individuele kinderen en jongeren en groepen worden uitgerust met kennis en inzicht rond duurzame ontwikkeling en met competenties om duurzame keuzes te maken

	status	actie	opmerking
	rood - ernstige afwijking	Actieplan duurzame ontwikkeling voor jeugdsector (Jeugd)	De Vlaamse klimaatcampagne voor het jeugdwerk werd niet gelanceerd. Het thema werd daarentegen steeds meer opgepikt in de jeugdsector en kwam als een van de 10 prioritaire beleidsuitdagingen uit het Groteprioriteitendebat in de voorbereiding van het nieuwe jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan. Een beleidsdomeinoverschrijdende gemengde werkgroep buigt zich over concrete operationele doelstellingen voor de volgende regeerperiode.
	geel -	Lokale besturen stimuleren om het concept inburgeringscoaching in	De methodiek 'Samen Inburgeren' richt zich in de lopende projecten voornamelijk op volwassenen. Enkel het

Terug naar hoofdinhoudsopgave

Terug naar SD 24 We willen kinderen en jongeren stimuleren tot, en ondersteunen bij een duurzame levensstijl en een betrokkenheid bij mondiale thema's.

	status	actie	opmerking
	aandacht	te richten voor jongeren (inburgering)	project van de Hogeschool Gent richt zich op studenten. De methodiek wordt in 2014 geëvalueerd. Ook bij lokale besturen die een lokale integratiesubsidie ontvangen, maar nog geen project 'Samen Inburgeren' hebben lopen, werd de methodiek gepromoot. Een aantal lokale besturen hebben dit ook opgenomen, maar richten zich hierbij vooral tot volwassenen.

[Terug naar voorpagina](#)

[Terug naar hoofdinhoudsopgave](#)

